

ΝΕΟΙ ΑΡΧΟΜΟΙ

ΑΘΗΝΑΙ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1941 ΑΡΙΘ. 38

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗΣ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Πρόεδρος
ΕΠ. ΧΑΡΙΛΑΟΣ πρώην Υπουργός

Αντιπρόεδρος
Γ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Αντιστράτηγος.

Ι Δ Ρ Υ Τ Α Ι

ΑΓΓΕΛΟΣ ΓΕΩΡΓΑΤΟΣ—ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ—ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ—ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ—ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ—ΠΕΤΡΟΣ ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ—ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΣ—ΑΡ. ΚΟΥΖΗΣ—Κ. ΜΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΣ
† ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΜΕΤΑΞΑΣ—ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ—ΜΙΧΑΗΛ ΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ—ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΤΑΘΑΤΟΣ—ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΣ.

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑΙ, ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 78 — ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 32.633

ΝΕΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 78

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 5

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1941

ΕΤΟΣ 4ον

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 38

= ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 32.633 =

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡΧ. 60

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «Η ΤΕΧΝΗ»

Πλατεία Αγ. Θεοδώρων Σκουλενίου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ν. Π. Αποστολόπουλος — Αλ. Γιατρίδης — Ν. Χαρίλαος.

(Τὸ περιοδικὸν θεωρεῖται ἀπόναντε τρίτων διὰ τῆς σφραγίδος αὐτοῦ καὶ διὰ τῆς ὑπογραφῆς ἀπὸ τῶν μελῶν τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς)

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Πολεμικαὶ θυσίαι, ἄρθρον Δ. Κόλια. Ζωή, ποίημα Κ. Μ. Γερμνίου. Ἐδουάρδος Κόδριγκτων, ὑπὸ Σ. Παπαδοπούλου. Κι' ἡ δόξα σταφάνωνει, ὑπὸ Δ. Σ. Σούτζου. Προσωπικαὶ ἀναμνήσεις, ὑπὸ Ν. Π. Αποστολοπούλου. Μαρία Ν. Δραγούμη. Ἄπὸ τὸ Rule Britannia τοῦ Ρέπουλν. Προγενέστερα σκότη, ὑπὸ Ε. Παρασκευαΐδου. Ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες πρὸ καὶ κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ὑπὸ Ν. Σταθάκη. Ἡ σελίς τοῦ Σκοπευτῆ. ΧΡΟΝΙΚΑ: Ἐπιθεώρησις τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν γεγονότων τοῦ λήξαντος μηνός. Νεόφυτος Κεφάλας. Σχολή Βιομηχανικῶν Σπουδῶν.

ΝΕΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 78

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 38 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1941

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 32.633

Π Ο Λ Ε Μ Ι Κ Α Ι Θ Υ Σ Ι Α Ι

Ἄρθρον τοῦ κ. Δ. ΚΟΛΙΑ

Οἱ πόλεμοι ἐκτὸς τοῦ ἐμφύχου ὕλικου ποῦ ἀπαιτοῦν διὰ τὴν εὐνοϊκὴν διεξαγωγὴν των καὶ ὅπερ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν εἶναι ἀπὸ τὴν φύσιν εἰς ἐξαιρετὸν ποιότητα δεδομένον, ἀπαιτοῦν συγχρόνως καὶ τὰ στοιχειώδη ὕλικά μέσα. λέγω τὰ στοιχειώδη διότι δι' ἡμᾶς τὰ τέλεια εἶναι δύσκολον νὰ τὰ ἔχωμεν ὡς Κράτος μὴ ἀνεξάρτητον ἐκ τῆς διεθνούς οικονομικῆς ἀγορᾶς. Τὴν ἔλλειψιν εἰς πρώτης τάξεως ὕλικά μέσα ἀναπληροῖ ἡ ποιότης τοῦ ἑτέρου στοιχείου, ἥτις ὡς ἀπέδειξαν οἱ διὰ μέσου τῆς μακραιωνος ἱστορίας μας διεξαχθέντες ἀγῶνες ὑπερβαίνει κάθε προσδοκίαν. Τὸ τοιοῦτον ὅμως δὲν εἶναι λόγος νὰ ἀμεληθῆται καὶ ὁ ἕτερος παραγῶν καλῆς διεξαγωγῆς ἐνός ἀγῶνος. Τὰ ἀτυχήματα ἄτινα ὑπέστη ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ διὰ μέσου τῶν αἰώνων ὀφείλονται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς ἔλλειψιν οικονομικῶν μέσων. Τὸ θάρρος καὶ ἡ αὐτοθυσίαι τῶν Ἑλλήνων δὲν ἔλειψαν ποτέ, τὰ οικονομικὰ ὅμως μέσα διεξαγωγῆς τοῦ ἀγῶνος πολλακίς, ἕνεκα κακῆς διαχειρίσεως ὑπὸ τῶν Κυβερνῶντων ἢ ἕνεκα ἀδιαφορίας τῶν δυναμένων νὰ ἐνισχύσωσι τοὺς ἀγῶνας, συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ λάβουσι οἱ οὐδ' ἄρα οὐδὲν δυνατόν ἐσὶ γενέσθαι» ἀνεφώνει ὁ Δημοσθένης: Χρήματα ἐζητεῖ ὁ Μιασούλης διὰ νὰ ἐξουλήσῃ τὸν στόλον τοῦ καὶ ἔλθει εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ Μεσολογγίου. Τραφᾶς καὶ πολεμοφόδια ἐζητοῦν οἱ ἐλεύθεροι πολιορκιμένοι τοῦ Μεσολογγίου ἵνα ἀποκρούσωσι τὸν ἐχθρὸν πρὸ τῆς πτώσεως. Ἡ ἔλλειψις οἰκονομικῶν μέσων ἦτο ἡ κυρία αἰτία τῆς Μικρασιατικῆς καὶ αἰστροφῆς, ὕστερα ἀπὸ τόσους θριάμβους τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων.

Εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα τοὺς πολέμους ἐχορηγοῦσαν κατὰ κανόνα οἱ πλούσιοι, ὑποχρεούμενοι νὰ ἐξοπλίζουσι ἄλλοι μὲν πλοῖα, ἄλλοι δὲ νὰ διαθέτουν ἵππους καὶ λοιπὰ χρειώδη.

Κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἑπανάστασιν τοῦ 1821 τὸν σπουδαιότερον ρόλον διὰ τὴν οικονομικὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου ἐπαιξεν πάλιν ἡ εὐημεροῦσα τάξις κύριως τῶν καπετανίων, οἵτινες ὄχι μόνον τὰ πλοῖα των συνεισέφεραν δωρεάν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐξοπλισμὸν των καὶ τὴν μετατροπὴν των εἰς πολεμικὰ τοιαῦτα ἀνέλαβον καὶ τὰ πληρώματα πολλακίς ἐξ ἰδίων διέτρεφον. Ἐκ τῶν 70.000.000 γρῶσιων (38.000.000 περίπου παλαιῶν χρυσῶν δραχμῶν) ποῦ ἔδωκεν ἡμεῖς καὶ τὰ πρῶτα εἴη τῆς ἐπαναστάσεως 1821—1827 μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν 15.000.000 ἄτινα ἀπέδωσαν τὰ δάνεια τῆς ἐπαναστάσεως τὰ ὑπόλοιπα 55.000.000 εἰσεπραχθῆσαν ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἐκ φόρων καὶ ἐκ δωρεῶν διαφόρων πατριωτῶν καὶ φιλελλήνων. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου τὸ 1/3 περίπου ἦτοι 18.000.000 καταβλήθησαν ὑπὸ τῶν τριῶν νήσων Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ τῶν εὐπορούντων καπετανίων τῶν νήσων, εἰς τὰ ὑπόλοιπα 2/3 εἰσεπραχθῆσαν παρὰ τῶν Ἑλλήνων ὀλοκλήρου τῆς ἐπαναστατημένης χώρας καὶ κυρίως τῆς ἐπόρου Κρήτης.

Οἱ νεώτεροι πόλεμοι ἐχρηματοδοτήθησαν κατὰ κανόνα διὰ ἐξωτερικῶν δανείων. Ἡ διὰ δανείων ὅμως χρηματοδότησις τοῦ πολέμου καὶ κυρίως ἐξωτερικῶν.

δέν είναι ο καλύτερος τρόπος χρηματοδότησεως. Τούτου έχομεν άλλως τε πικράν πείραν λάβει οι σύγχρονοι Έλληνες εκ των αποτελεσμάτων της μικρασιατικής καταστροφής.

Και ο σημερινός υπέρ βωμών και έστιών αγών τον οποίον ανέλαβον μνήμονες των αρχαίων ημών προγόνων, και της ιστορίας μας πρέπει να μη συναντήσει δυσχερείας από οικονομικής απόψεως. Δέν πρέπει ούδέν να λείψη από τους τόσον ηρωϊκώς αγωνιζομένους εις τα Άλβανικά βουνά στρατιώτας της τιμής της πατρίδος, ούτε εις πολεμικόν ύλικόν πάσης φύσεως ούτε και εις μέσα συντηρήσεως αυτών και των οικογενειών των. Τόσον οι μη στρατευθέντες Έλληνες πολίται πάσης τάξεως, πολύ περισσότερον όμως οι εκ τούτων πλούσιοι πρέπει να μη λησμονήσωμεν την προς την Πατρίδα υποχρέωσιν μας. Οι μὲν πρώτοι αυξάνοντες τό ύστερημά των να διαθέσωσι μέρος τοῦ εισοδήματός των υπέρ τοῦ αγώνος, οι δὲ πλούσιοι λησμονοῦντες τὸν πλοῦτον των κατὰ τὰ εκ τούτου επίγεια ύλικά αγαθά να δώσωσιν δλόκληρον τὴν οικονομικὴν δύναμιν των υπέρ της αίσιας διεξαγωγῆς τοῦ αγώνος. Εάν έχομεν ὅλοι πρὸ οφθαλμῶν ἀδιακόπως τὴν Ελλάδα, τὴν ὁποίαν θὰ διατηρήσωμεν μόνον διὰ της Νίκης, ἄς μὴ φεισθῶμεν ύλικῶν θυσιῶν, ἄς μὴ ὑπάρξη Ἑλλην πού να σκεφθῆ να πλουτίσῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου, διότι ἡ τοιαύτη σκέψις και ἐνέργεια εἶναι προδοσία κατὰ της Πατρίδος. Ἄς μὴ ὑπάρξη Ἑλλην πού να θελήσῃ να κερδίσῃ εις βάρος της ἀπροστατεύτου οικογενείας τοῦ πολεμιστοῦ πού χύνει τὸ αἷμά του γιὰ τὴν πατρίδα γενικῶς και γιὰ τὸν καθένα μας πού εἶναι στὰ μετόπισθεν εἰδικῶς. Όταν τέτοιαι σκέψεις κυριαρχήσωσιν σ' ὅλους μας ἡ Νίκη εἶναι ἐξησφαλισμένη και ἡ εὐημερία ὄλων μας μετὰ τὸν πόλεμον θατικῆ. Ἀντιθέτως ἂν ὑπόξουν πολίται πού θὰ σκεφθοῦν να ἐκμεταλλυθοῦν τὴν περίστασιν γιὰ να πλουτίσωσιν, αὐτοὶ θὰ διακινδυνεύσωσιν τὸν αγώνα μας και σὺν χαθῆ θὰ εἶναι πλέον ἀργά και γι' αὐτοὺς να μεταμεληθοῦν, γιατί θὰ ἴδωσιν ὅτι ἐπλούτισαν γιὰ τὸν ἔχθρό, τὸν κατακτητῆ, ὁ οποίος δέν πρόκειται να σεβασθῆ ὄχι μόνον τὸν πλοῦτον τῶν βούλων του, ἀλλ' οὔτε τὴν τιμῆ, οὔτε τὴν ἠθικὴ οὔτε τὴν οἰκονομία, οὔτε τὴ θρησκεία, χωρὶς τὰ ὁποία εἶναι προτιμότερο στὸν ἄνθρωπο και ἰδίως στὸν Ἑλληνα να μὴ ζῆ.

Τι ἀξία θὰ εἶχαν γιὰ τοὺς Κουντουριώτας, Τομπαζαίους, Βουδουραίους, Ἀναργύρου, Μέξας, Μποτασαίους, Κοτσάδας, Ἀποστόλου κλπ. πατριώτας τοῦ 1821 τὰ θαπανηθέντα πλούτη των διὰ τὸν αγώνα πού ἔκαναν αὐτοὺς, και τὴν Ελλάδα ἐλευθερὴ ἂν κρατοῦσαν τὰ πλούτη και τὴ δουλεία ταυτοχρόνως; Ἀπελευθερωθείσης τότε της Πατρίδος και νὰ πλούτη ἀπέκτησαν και ὄξεν μεγάλην και τὴν εὐγνωμοσύνην ὄλου τοῦ ἔθνους ἐκέρδισαν. Ὁ τρόπος πού ἀσκέθησαν ἐκεῖνοι τότε και ἀπέφερα τόσο μεγάλα ἀποτελέσματα γιὰ τὴ φυλὴν μας ἄς ἐπικρατῆ και σὶδ νοσ τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων. Πλοῦτος παντοῦ και πάντοτε εἶναι δυνατὸν να εὐρεθῆ, ἐλευθερία ὄμως ἀπαξ ἐχάθη θ' ἀπαιτηθοῦν σκληροὶ και πολυχρόνιοι αγῶνες γιὰ ν' ἀνακτηθῆ και ἂν ἀνακτηθῆ,

Δ. ΚΟΛΙΑΣ

Ζ Ω Η

Στὸ δάσος μέσα καταχνιά, ἡ γῆ βροχὴ μυρίζει,
Γλυκὸ ἀεράκι στὰ κλαριά γι' ἀγάπην ψιθυρίζει
Ἀκόμη δέν ἐπρόβαλεν ὁ ἥλιος να φωτίσῃ,
Ἄλλ' ἡ ζωὴ ἐπρόλαβε τὸ δάσος να γεμίσῃ.

Μικρὰ πουλάκια κελαῖδοῦν, ζωῦφια ζουζουνίζουν,
Τ' ἀγρίμια τώρα της νυκτός στης κρύπτας των γυρίζουν
Γιὰ τὸν σκοπὸν της ἡ ζωὴ γιορτάζει, τὸν μάγαν,
Τὰ πλάσματά της τὰ ὀδηγεῖ... να φάῃ τὸ 'να τ' ἄλλο!

Κ. Μ. ΓΕΡΗΝΙΟΣ

ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ ΚΟΔΡΙΓΚΤΩΝ

Ἱστορικὸν σημείωμα ἄρος Σ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ παρούσα στενὴ και ἐγκάρδιος πολεμικὴ συνεργασία ἡμῶν μετὰ της Ἀγγλίας ὑπομνησκει ἡμῖν τὴν συμβολὴν ἢν παρέσχον εις τὸν περὶ Ἀνεξαρτησίας ἱερὸν ἡμῶν τοῦ 1821 αγώνα τόσοιτοὶ Ἀγγλοὶ φιλέλληνες, ἀλλὰ και τὴν ἀπὸ τοῦ 1826 ἐνέργειαν τοιαύτην τοῦ Ἀγγλικῶ Κράτους, ἡτις κατεδείχθη ἐναργέστατα κατὰ τὴν ἐν Ναυσρίνω ναυμαχίαν της 20ῆς (Ὀκτωβρίου 1827, καθ' ἢν ναύαρχος τῶν ἠνωμένων ναυτικῶν δυνάμεων Ἀγγλίας, Γαλλίας και Ρωσίας ἦτο ὁ φιλέλλην ναύαρχος Σέρ Ἐδουάρδος Κόδριγκτων.

Ὁ Σέρ Ἐδ. Κόδριγκτων ἐγεννήθη τῷ 1770 και ἐπεράτωσε τὰς ἐγκυκλίους αὐτοῦ σπουδὰς ἐν τῷ κολλεγίῳ τοῦ Χάρρου. Μετ' αὐτὰς ἠκολούθησε τὸ ναυτικὸν στάδιον εις τὸ ὁποῖον ἀπὸ τῶν κατωτέρων βαθμῶν διαπρέπει κατὰ τοὺς αγῶνας της Ἀγγλίας κατὰ τοῦ Μ. Ναπολέοντος. Ὁ Ἐδ Κόδριγκτων διέπρεψεν εις τὰς ἐπιχειρήσεις κατὰ τοῦ πολεμικοῦ της Ὀλλανδίας Ναυστάθμου Φλίσιγκ και εις πολλὰς ἄλλας ναυμαχίας, ἰδίαι δὲ κατὰ τὴν ἱστορικωτάτην ναυμαχίαν τοῦ Τραφαλγκάρ ἐν ἔτει 1805. ὡς κυβερνήτης τοῦ πολεμικοῦ Ὀρίωνος, καθ' ἢν ὡς γνωστὸν ἐνίκησεν ὁ Ἀγγλικὸς στόλος, τοὺς ἠνωμένους τοιούτους Γαλλίας και Ἰσπανίας, ἀλλ' ἀπώλεσε τὸν ἐνδοξον και ἠρωϊκὸν ναύαρχον Νέλσωνα. Ἐπίσης συμμετέσχε τῶν ἐν Μεσογείῳ ναυτικῶν ἐπιχειρήσεων της Ἀγγλίας, ἐν τε ταῖς Ἰσπανικαῖς ἀκταῖς και ταῖς Βαλεάριαις νήσοις, καθ' ἄς ἐβοήθει ἡ Ἀγγλία τὴν Ἰσπανίαν ἐναντίον τοῦ ἐν ἔτει 1808 κατακτητικοῦ πολέμου τοῦ Μ. Ναπολέοντος κατὰ της Ἰσπανίας, καθ' ἢς και προσωρινῶς ἴσχυσε να ἐκθροίσῃ τὴν Βουρβονικὴν ἐκ θηλυγονίας δυναστείαν και ἐνθρονίσῃ τὸν ἀδελφὸν του Ἰωσήφ. Δεφνοστεφῆς και ἔμπειρος ὁ Κόδριγκτων προάγεται τῷ 1814 εις ὑποναύαρχον, ἐν ᾧ διατέλει ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ναύαρχου σέρ Ἀλεξ. Κόχραν, ὡς κυβερνήτης πολεμικοῦ και διέπρεψεν εις τὰς ἐναντίον της Βασιγιετῶνος της Βαλτιμόρης και της Νέας Ὀρλεάνης ἐπιχειρήσεις ἐν τῇ Β. Ἀμερικῇ. Τῷ 1821 προήχθη εις ἀντιναύαρχον και τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1826 ἀνετέθη αὐτῷ ἡ ναυαρχία της Μοίρας της Μεσογείου. Ἐν τῇ ἀρχηγίᾳ της Μοίρας ταύτης εὐρίσκει τὸν ἐνδοξον και φιλέλληνα ναύαρχον ἢ ἀπόφασις εις ἢν κατέληξαν αἱ κυβερνήσεις της Ἀγγλίας, Γαλλίας και Ρωσίας περὶ ἐπεμβάσεως μετὰ τῆς Πόλης και της Ἑλληνικῆς Ἐπαναστατικῆς Κυβερνήσεως πρὸς εἰρήνευσιν και ἡτις ἀπεκουσταλλῶθη εις τὴν ἐν Λονδίῳ ὑπογραφεῖσαν τῇ 6 Ἰουλίου 1827 συνθήκην, ἢς πρῶτον ἄρθρον ἦτο ἡ ἀπαίτησις ἀμέσου ἀνοκωχῆς ὄπλων μετὰ τῶν ἐμπολέμων.

Ἄλλ' εις τὸν Πρωθυπουργὸν της Ἀγγλίας Γεώργιον Κάνιγγ ὀφείλεται ἡ τιμὴ της ἀναλήψεως της πρωτοβουλίας διὰ τὴν πρώτην σπουδαίαν ὑπὲρ της Ἑλλάδος πράξιν τῶν δύο Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων Ἀγγλίας και Ρωσίας. Ὁ Γ. Κάνιγγ ἀποστείλας εις Πετροῦπολιν τὸν Λόρδον Βέλλιγκτων συνεννοήθη μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος της Ρωσίας Νικολάου περὶ βελτιώσεως της τύχης τῶν Ἑλλήνων και ἐπέτυχεν να ὑπογραφῆ τῇ 23 Μαρτίου 1826 μετὰ τῶν Ἀγγλίας και Ρωσίας τὸ πρῶτον περὶ Ἑλλάδος πρωτόκολλον, δι' αὐ ἄνελαμβάνετο ἢ κατάπαυσις τοῦ πολέμου μετὰ τῶν Τουρκίας και Ἑλλάδος, καθ' ὃν χρόνον τὸ ἠρωϊκὸν Μεσολόγγιον, ἡ ἰδιαιτέρα πατρίς τοῦ γράφοντος, ἐψυχορράγει και διὰ τοῦ ὀλοκαυτώματος και της ἐξόδου, ἐμελλεν ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον τῇ 10 Ἀπριλίου να θέσῃ τὸν θριγκὸν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας θριάμβου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Τὸ ἐν λόγῳ πρωτόκολλον ἐποιεῖτο μνηστὸν περὶ ἐπιρροῆς, ἢν ἠθελον καταβάλλει αἱ συμβληθεῖσαι Δυνάμεις πρὸς ἐπίτευξιν της εἰρηνεύσεως. Ἄλλ' ἡ ἐπιρροὴ δέν διεσαφεῖτο τίνι τρόπῳ ἐμελλεν να ἐκδηλωθῆ. Νέαι λοιπὸν ἤρξαντο διαπραγματεύσεις εις ἄς συμμετέσχεν ἡ Γαλλία ἡδη, ἀποδεξαμένη τὸ Πρωτόκολλον διὰ της

ἀπὸ 26/8 Δεκεμβρίου 1826 διακοινώσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς τῆς Γαλλίας βαρῶνου Δαμάς, βασιλευδόντος τοῦ φιλέλληνοσ Καρόλου Χ, πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις πρεσβευτὴν τῆς Ἀγγλίας λόσδον Γκράνβιλλ καὶ αἱ ὁποῖαι διαπραγματεῦσαι κατέληξαν εἰς τὴν συνθήκην τῆς 8ης Ἰουλλίου 1827, περὶ ἧσ εἶπομεν ἀνωτέρω.

Ἄλλο καὶ ἡ συνθήκη μεταξὺ Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας τῆς 8ης Ἰουλλίου 1827 δὲν ὠριζέ τι περὶ ἐξαναγκασμοῦ τῶν ἐμπολέμων πρὸς κατάπαυσιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, ὁ δὲ Ἄγγλος ναύαρχος Κόδριγκτων, ὁ ὁποῖος ὡς ἀρχαιότερος τῶν συναδέλφων του ναύαρχων Δὲ Ριγνὺ ἀργηγοῦ τῆς Γαλλικῆς Μοίρας καὶ Χέυδεν τῆς Ρωσικῆς, ἐνετάλη νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀνοκωχὴν, προεἶδε τὴν ἀρνησιν τοῦ Ἰβραῖμ πασᾶ ὅπως συμμορφωθῆ καὶ τούτου ἕνεκα ἠναγκάσθη νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτὴν Στράτφορντ Κάνιγγ «τίνι τρόπῳ δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Τούρκους τοῦ νὰ συνεχίσωσι τὰς ἐχθροπραξίας, χωρὶς νὰ μετέλθῃ ἐχθρικὴν ἀπέναντι αὐτῶν στάσιν». Ταῦτα ἱστορεῖ ὁ Παπαρρηγόπουλος—Καρολίδης καὶ οἱ αὐτοὶ ἱστορικοὶ διασώζουσι τὴν ἀπάντησιν τοῦ Κάνιγγ: «Τὸ χρέος ὑμῶν εἶναι νὰ ἐπιβάλητε τὴν εἰρήνην πρῶτον μὲν διὰ τοῦ τηλεφῶνου ὑμῶν, ἐὰν τὸ πρᾶγμα εἶναι δυνατόν, δεύτερον δὲ διὰ τῶν πυροβόλων ὑμῶν, οὐκ ἔστιν ἄλλως γενέσθαι». Ἄλλ' ὁ Τρικοῦπης ἐν τῇ ἱστορίᾳ του ἀναφέρει ὅτι μετὰ πάροδον ἐτῶν ὁ ναύαρχος Κόδριγκτων ἐβεβαίωσεν αὐτὸν ἐπὶ λόγῳ τιμῆς ὅτι δὲν εἶχεν ἐντολὴν νὰ χρησιμοποιήσῃ κατὰ τῶν Τούρκων τὰ ὅπλα. Καὶ ἐφ' ὅσον ὁ ἀξιόπιστος ἱστορικός Σ. Τρικοῦπης ἀναφέρει τὸν λόγον τιμῆς τοῦ Ναύαρχου Κόδριγκτων εἶμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐν Ναυαρίνῳ ὁ ἀείμνηστος ναύαρχος ἀνέλαβε οἰκοθεν τὴν εὐθύνην νὰ ναυμαχήσῃ, ὑπέκων τὴν ἐξέγερσιν τῆς δικολας συνειδησεῶσ του καὶ τοῦ μεγάλου φιλελληνισμοῦ του.

Εἰς τὴν ἀπόφασιν δὲ ὅπως συνάψῃ τὴν ναυμαχίαν ἐν Ναυαρίνῳ ὁ Κόδριγκτων ἤχθη ἐκ τῶν δυστροπιῶν τοῦ Ἰβραῖμ πασᾶ πρὸς ἀποδοχὴν τῆς ἀνοκωχῆς. Ἡ Τουρκία μάλιστα ἐδήλωσεν ὅτι ἐπέθυμει νὰ μὴ ἐνοχλητῆ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπὸ τῶν Δυνάμεων, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐβλεπεν ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶχον ἀποδεκατισθῆ ἐκ τοῦ μακροχρονίου καὶ ἀνίσου πολέμου κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Ἀυτοκρατορίας, δὲν ἀπέμενον δὲ εἰς χεῖρας τῶν ἐν τῇ ξηρᾷ εἰ μὴ τὰ φρούρια τῆς Κορίνθου καὶ τῆς Ναυπλίας.

Καὶ ἐν τῷ εἰς τὸν Ἰβραῖμ πασᾶν ἦτο γνωστὴ ἡ ὑπογραφή τῆς συνθήκης τῆς 8ης Ἰουλλίου μεταξὺ Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας, αὐτὸς ἐξηκολούθει νὰ δέχεται ἐνισχύσεις παρὰ τοῦ πατρός του Μωχάμετ Ἀλῆ ἐξ Αἰγύπτου καὶ νὰ ληλατῆ τὴν Πελοπόννησον. Πρὸς τερματισμὸν τῆς καταστάσεως ταύτης κατέπλευσαν εἰς τὸν λιμένα τῆς Πόλου οἱ Στόλοι τῶν τριῶν Δυνάμεων καὶ ἀπήτησαν παρὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Ἰβραῖμ νὰ ἀποπλεύσῃ τῶν Ἑλληνικῶν ὑδάτων, διότι εἶχον τὴν πληροφορίαν ὅτι ὁ Τούρκο αἰγυπτιακὸς στόλος προτίθειτο νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν ἠρωϊκῶν νήσων Ὑδρας καὶ Σκετσῶν. Ἀπήτησαν ἐπίσης τὴν ἐκκένωσιν τῆς Πελοποννήσου ἀπὸ τῶν σιρτευματίων τοῦ Ἰβραῖμ πασᾶ, αἵτινα εἶχον ἰ τέλειον ὀπλισμὸν καὶ ἄρθονα ἐφόδια.

Πλὴν εἰς τὴν τηλεγραφικὴν αὐτὴν ἀπαίτησιν τοῦ ἠνωμένου στόλου δὲν ἐδόθη ἀπάντησις ὑπὸ τῶν Τουρκοαἰγυπτιακῶν δυνάμεων. Ἐνεκα τούτων τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἀρχαιότερου ναύαρχου Κόδριγκτων ὁ ἠνωμένος στόλος παρετάχθη τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1827 πρὸ τοῦ Τουρκοαἰγυπτιακοῦ στόλου ἐν τῷ λιμένι τῆς Πόλου. Ὁ Τουρκοαἰγυπτιακὸς στόλος συνέκειτο ἐξ ἐνενήκοντα δύο πλοίων, ὧν πενήκοντα καὶ ἕν ἦσαν πολεμικά. Μετέφερε δὲ ἐν σύνταγμα πεζικοῦ δυνάμεως τετρακισχιλίων ἀνδρῶν, ὀλίγους ἱππῆς, ἀρθύρους τροφᾶς καὶ ἐν ἑκατομύριον ταλλήρων εἰς μετρητά. Πολλὰς ἀποπείρας ἐπεχείρησαν οἱ Τουρκοαἰγυπτιοὶ ἵνα διασπάσωσι τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ ἠνωμένου εὐρωπαϊκοῦ στόλου, ἀλλ' ἀπέτυχον, ἐξαγριωθέντες δὲ ἤοξαντο χειρῶν ἀδίκων πυροβολήσαντες κατὰ λέμβου, ἧς τὸν ἐκίβαινοντα ἀξιωματικὸν ἐφόνευσαν, ἔπειτα κατ' ἄλλης καὶ τέλος κατ' αὐτῆς τῆς Ἀγγλικῆς ναυαρχίδος. Πρὸ τῆς προσβολῆς ταύτης ὁ ἀρχηγὸς τῆς συμμαχικῆς ναυτικῆς δυνάμεως ναύαρχος Κόδριγκτων διέταξε «πῦρ» καὶ οὕτως ἤρξατο ἡ ναυμαχία, ἧς ἐπὶ τέσσαρας ὥρας διαρκέσασα κατέστρεψε τὸν Τουρκοαἰγυπτιακὸν στόλον, συντριμματα καὶ λείψανα τοῦ ὁποῦ βλέπει, ἔτι καὶ σήμερον ἐν ὄρα νηνεμίας, ὁ ἐπισκεπτόμενός τὸν λιμένα τῆς Πόλου, ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης.

Καὶ ὁ μὲν ἠνωμένος στόλος Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας ἐλαχίστας ὑπέστη ζημίας, ἐκ δὲ τῶν 92 πλοίων τοῦ Τουρκοαἰγυπτιακοῦ στόλου, περὶ τὰ 20 μόνον ἔμειναν ἐπιπλέοντα.

Ἡ ἐν Ναυαρίνῳ ναυμαχία ἐξησφάλισε τὰς διὰ τῶσων θυσιῶν ἀποκτηθείσας ἑλληνικὰς νίκας καὶ αὐτὴν τὴν Ἀνεξαρτησίαν ὡς ἀποτελεσμα τοῦ ἐπταετοῦσ ἀγῶνος ἡμῶν.

Αἱ μεγάλαι ὑπέου τοῦ περὶ ἀνεξαρτησίας Ἀγῶνος ἡμῶν ὑπηρεσίαν τοῦ ναύαρχου Κόδριγκτων ἀνεγνωρίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἀπένειμεν αὐτῷ τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Λαυτροῦ καὶ προήγαγεν αὐτὸν τῷ 1839 εἰς ναύαρχον.

Ὁ Ἐνδοξὸς τοῦ Ναυαρίνου φιλέλλην Ναύαρχος Κόδριγκτων ἀπεβίωσε τῷ 1851, προλαβὼν νὰ ἴδῃ ἐλεύθερον καὶ βασιλευδόμενον μικρὸν τμήμα (τὴν μέχρις Ὀρῆρουσ Ἑλλάδα) τῆς ὅλης Ἑλλάδος, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἠγωνίσθη.

Ἡ συμῶλη τοῦ Ναύαρχου Κόδριγκτων εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνουσ ἀποτελεῖ μίαν ἐκ τῶν πολλῶν παραδόσεων τοῦ Ἀγγλικοῦ Ναυτικοῦ ὑπὲρ τῆς τιμῆς καὶ τῆς Ἐλευθερίας, αἵτινες συνεχίζονται ἐμπράκτως νῦν, ὅτε οἱ δύο στόλοι, ὁ Μέγας Βρεττανικὸς καὶ ὁ Μικρὸς ἀλλ' ἠρωϊκὸς καὶ εὐθορήσ Ἑλληνικὸς ἠνωμένοι εἰς κοινὰ ἰδεώδη γράφουσι πάλιν μετὰ 113 ἔτη ἀπὸ τῆς Ναυμαχίας τοῦ Ναυαρίνου, ὑπὸ νέουσ Κόδριγκτων, Μιαούλας καὶ Κανάρας, νέας σελίδας τιμῆς καὶ δόξης τῶν δύο εὐγενῶν ἔθνων Ἀγγλίας καὶ Ἑλλάδος εἰς τὰ Ἑλληνικά ὕδατα, κατὰ τῆς μισαρᾶς ἐπιβουλῆς, ἣν ἡ βάρβαρος καὶ ἀγνώμων γείτων συνέλαβε κατὰ τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς μητρὸς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ Ἑλλάδος.

Δρ ΣΑΒΒΑΣ Σ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΙ' Η ΔΟΞΑ ΣΤΕΦΑΝΩΝΕΙ....

21-12-40 Κάπου στὸ Μέτωπο

I

Ἡχοῦν οἱ κάμποι ἀπὸ βροντῆσ
Ἀνανταριάζουν' οἱ πλαγιῆσ
Τὸ βόλι δυναμώνει...
Κι' ἡ δόξα στεφανώνει.

II

Τὰ παλικάρια πολεμοῦν
Μὲ θάρρος στὴ φωτιά δομοῦν
Τοιγύσω πὺ τὸς ζώνει...
Κι' ἡ δόξα στεφανώνει.

III

Ψηλὰ κειτοῦν σταυραστοὶ
Στον οὐρανὸ μας ζηλευτοὶ
π' ὁ ἥλιος ξαστερῶνει...
Κι' ἡ δόξα στεφανώνει.

IV

Τὰ πολυβόλα κελαῖθοῦν
Τιμῆσ τραγούδια τραγουδοῦν
Ὁ Θάνατος σιμώνει...
Κι' ἡ δόξα στεφανώνει.

V

Λόγχη ἀστρόφτει λαμπερῇ
Κραυγὴ «ἀέρα» τροιερῇ
Στὸν ἀνεμο ἄτλῶνει...
Κι' ἡ δόξα στεφανώνει.

VI

Νειότη, τιμὴ καὶ λεβεντιά
Ἀγγαλιασμένες στὴ φωτιά.
«Ὁ Ἕλλην ξεσπαθῶνει»
Κι' ἡ δόξα στεφανώνει.

Δ. Σ. ΣΟΥΤΖΟΣ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Ο Αύγουστος του 1928 είχε σημειώσει αναστολήν εις τὸ πολιτικὸν στάδιον τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ του πατρίδι ἀποτυχίας τῆς βουλευτικῆς του ὑποψηφιότητος.

Ἐπανελθὼν ὁ Μεταξᾶς ἐκ Κεφαλληνίας εἰς τὰς Ἀθήνας μετὰ τὴν ρηθεῖσαν ἀποτυχίαν του, καὶ μὴ ἀνσιμιγνόμενος εἰς τὴν πολιτικὴν, εἶχεν τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν τὰ συχνάζει εἰς φιλικούς κύκλους καὶ τὰ ζῆ μίαν ζωὴν πλέον εὐχάριστον ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἐπὶ ποτὶ εἶπεν ζῆσει προηγουμένως.

Διότι ἀναμφισβητήτως ἀπὸ τοῦ 1910 (ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀπὸ ἐνωρίτερον) μέχρι τοῦ 1928, εἶναι ζήτημα ἂν ὁ Μεταξᾶς ἐγνώρισεν ἔστω καὶ μίαν ἡμέραν ἢ ὅποια τὰ μὴν ἦτο δι' αὐτὸν ἡ ἡμέρα ἐπιτελικῆς μελέτης, ἡ ἡμέρα πολέμου, ἡ ἡμέρα πολιτικῆς περιπέτειας, ἡ ἡμέρα πολιτικῆς δράσεως. Ἡμέραν ἡρεμίας δὲν εἶχεν γνωρίσει οὔτε μίαν ἀσφαλῶς ἀπὸ τοῦ 1910 μέχρι τοῦ 1928. Καὶ σημειοῦμεν τὸ 1910 ὅτε προσελήφθη ὡς ὑποσημασθέντος τοῦ τότε πρωθυπουργοῦ καὶ ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Βενιζέλου.

Ἄλλὰ ἂς μὴν λησμονοῦμεν ὅτι καὶ ἡ πρὸ τοῦ 1910 δράσις του δὲν ἦτο ἀνευ κόπων καὶ περισπασμῶν. Καὶ ὅμως οὐδὲν ἴχνος πνευματικῆς ἢ ψυχικῆς καπώσεως διέκρινα εἰς τὸν διακεκριμένον σὺτὸν ἀνδρα, κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1928 μὲ 1929 ὅτε συνέπεσαν τὰ τὴν γνωρίσω καὶ συχνὰ τὰ τὸν συναντῶ — σχεδὸν τὴν ἑσπέραν καθὲ Πέμπτης — εἰς τὴν οἰκίαν ὠρισμένου φίλου του καὶ κατ' ἐπιανάληψιν ὑπουργοῦ του.

Πάντες τὸν προσεφώνουν «Κύριον Πρόεδρον» καίτοι δὲν εἶχεν γίνει ἀκόμη πρωθυπουργός. Ἀπὸ τοῦ 1922 εἶχεν ἐπικρατήσει ἐν Ἑλλάδι τὸ ἔθιμον νὰ ἀναγνωρίζεται ὁ τίτλος αὐτὸς εἰς ἡγέτας ἰσχυρῶν κομμάτων ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶχον οὔτοι εἰσέτι κληθεῖ νὰ σκηματίσσουν κυβερνήσιν.

Ὅταν ὁ Πρόεδρος ἔφθασεν εἰς τὸν ρηθέντα φιλικὸν οἶκον τὸ πρῶτον ποῦ εἶχεν κανεῖς νὰ παρατηρήσῃ μὲ τὸν ἐβλεπεν ἦτο ἡ «πνευματικὴ του δροσίς». Τὴν «δροσίαν» αὐτὴν τὴν ἀπεκάλυπτεν ἡ κάθε λέξις ποῦ ἔβγαλλε ἀπὸ τὰ χεῖλη του, ἀκόμη καὶ αὐτὸς ὁ ξεκούραστος τῆς φωνῆς, ἦτις ὁμοίωζεν μὲ φωνὴν ζωηροῦ νεανίου. Ἐνῶ ἔκτοτε ἡ ἡλικία του ἦτο προκεχωρημένη καὶ οἱ περιπέτειαι τῆς ζωῆς του ὡς εἶπαμεν, ἦσαν ὡς τότε πολλαί.

Ἐνα εὐγενὲς ἐπισημαστικὸν μείδιμα δὲν τοῦ ἔλειπεν ποτέ, καὶ μὲ ἀξιωματικὸν προσήνεον παρηκολούθη κάθε συνομιλίαν καὶ ἐλάμβανε μέρος εἰς αὐτήν.

Τὸν ἐνθυμοῦμαι μὲ πόσον ἐνδιαφέρον παρηκολούθησεν ἕνα βράδυ τὴν ἰδιόρρυθμον ἀπαγγελίαν ὠρισμένης Δρασοποιΐδος, ἦτις πρὶν ἀπαγγεῖλαι μᾶς ἐξήγησεν ὅτι ὁ διδάσκαλός της τὴν εἰσήγαγεν εἰς τὰ μυστήρια νέας δραματικῆς σχολῆς. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀπαγγελίας ὁ Μεταξᾶς τὴν ἐχειροκρότησεν ζωηρότατα καίτοι ἡ ἰδέα μετὰ φανατισμοῦ ἀνήκεν εἰς ἀντίθετόν του πολιτικὴν μερίδα.

Ἐνα ἄλλο βράδυ ἐγίνετο λόγος διὰ τὰ πρῶτα ἐν Ἀθήναις αὐτοκίνητα. Συνέπεσε δὲ νὰ διαφέρω ὅτι τὰ παιδιὰ τῶν ἑξῶθεν τῆς πρωτεύουσας περιοχῶν ἀπέκτησαν τότε τὸ σύστημα νὰ λιθοβολοῦν τὰ ὀχήματα αὐτὰ, καὶ κάποτε ὁ Διάδοχος Κωισταντίνος ἀποδύσας ἀπὸ τὴν βαρβαρότητα τοῦ νέου ἐθίμου, ἐκυνήγησεν ἕνα μικρὸν μὲ τὸ αὐτοκίνητον καὶ πλησιάσας τὸν συνέλαβεν καὶ τὸν ἐράγγισεν. Ἄλλὰ αὐτὸ—προσέθεσα—ἐπροκόλεσεν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ Διαδόχου ἐκ μερῶν ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος.

Τότε ὁ Μεταξᾶς στρέφεται καὶ μοῦ λέγει :

— Καὶ οἱ δύο εἶχαν δίκη. Κι' αὐτὸς ποῦ ἔριξε τὴν πέτρα, κι' αὐτὸς ποῦ ἔδωκε τὸ ξόλο ! Ἐκεῖνος ποῦ δὲν εἶχε δίκη ἦτο ἐκεῖνος ποῦ διεμαρτυρήθη στὴν ἐφημερίδα, ὁ κριτικός...

Δηλαδή ἡ πρακτικὴ διάνοια τοῦ Μεταξᾶ, ἐθεώρησεν λίαν φυσικὴν τὴν πάλιν δύο καταστάσεων. Ἡ μία ἦτο ἡ πρόοδος ποῦ πρωτοήρατο καὶ ἐξήτει νὰ ἐπιβληθῇ καὶ ἡ ἄλλη ἦτο ἡ κατάστασις ποῦ ἐβρῦνετο μεταβολὰς καὶ ἐλιθοβολήσεν τὴν πρόοδον. Φυσικὸν ἦτο αἱ δύο καταστάσεις νὰ συγκρουθῶν καὶ ἡ παρέμβασις τῆς δημοσιογραφικῆς κριτικῆς δὲν εἶχεν νόημα.

Λόγου δὲ κάποτε γενομένου περὶ δημοσιογραφίας, ὁ Μεταξᾶς ἀνέφερεν Ἕλληνα δημοσιογράφον ὅστις ἐξόριστος ὢν ἐν Κορσικῇ, δὲν ἠδύνατο νὰ ζῆσιν ἀνευ ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός του.

Καὶ μὴ ἔχων οὔτε πρόχειρον πολὺγγραφον, ἐξέδιδεν χειρογράφως τὴν ἐφημερίδα του, ἔχων τὴν ὑπομονὴν νὰ γράφῃ ὁ ἴδιος ἕκαστον ἀντίτυπον αὐτῆς.

Καὶ ὁ Μεταξᾶς ἐπροχώρησεν περαιτέρω λέγων :

— Ἄλλὰ δὲν ἔφθασε αὐτό. Ἦθελε νὰ ἔρχεται εἰς ἐμένα διὰ νὰ τοῦ δίδω κατευθύνσεις εἰς τὴν ἀρθρογραφίαν του. Συνέπεσε μάλιστα νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ποῦ ἔμενα, ἀκριβῶς τὴν ὥρα ποῦ ἐτοίμαζα τὴ μυστικὴ ἀναχώρησί μου ἐκ Κορσικῆς. Καὶ ἐνῶ εἰς τὴν μίαν πόρταν τοῦ δωματίου ἡ σύζυγός μου ἤκουεν τὴν ἐπιμονὴν του ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ μὲ δῇ πρὶν γράψῃ τὸ ἄρθρον, ἐγὼ ἐτοιμαζόμεν νὰ βγῶ ἀπὸ τὴν ἄλλην πόρταν...

Εἰς ἄλλην συνομιλίαν σχετικὴν μὲ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821 καὶ μὲ τὸ πολεμικὸν σῶμα τῶν Μεταξάδων τὸ ὁποῖον ἦλθεν ἐκ Κεφαλληνίας καὶ ἐπολέμησεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς μοῦ ἀνέφερεν, ὅτι μίαν γυναῖκα στενὴ τοῦ πατρός του συγγανῆς, ἐξώπλησε τὸ σῶμα ἐκεῖνο ἐν Κεφαλληνίᾳ.

Ἄλλὰ πρὸ παντός ἀλησιμόνητος θὰ μοῦ μείνη ἡ βραδυὰ ποῦ ἐνῶ ὁ ἄλλος κόσμος ἦτο σκορπισμένος εἰς τὰς αἰθούσας τῆς φιλικῆς οἰκίας, ὁ Μεταξᾶς ἔτυχε νὰ κάθεται μόνος σὲ μίαν γωνίαν τοῦ χώλου, Ἐπῆρα ἕνα κάθισμα καὶ ἐκάθισα κοντὰ του.

Δὲν δύνάμαι νὰ θυμηθῶ πῶς ἐγίνετο ὁμιλία περὶ στρατηγικῆς τέχνης.

Ἄλλὰ ἐνθυμοῦμαι πολὺ καλὰ μὲ πόσον πεποίθησιν ὁ Μεταξᾶς μοῦ ἀνέπτυξε τὴν γνώμην, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ ἱκανὸν στρατηγὸν ἂν αὐτὸς δὲν εἶναι ταυτοχρόνως καὶ πολιτικός.

Καὶ διὰ νὰ ἐνισχύσῃ ἔτι περισσότερο αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔλεγεν στρέφεται καὶ μοῦ λέγει :

— Πάρτε παράδειγμα τοῦ μεγάλου στρατηγοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος. Ἦσαν καὶ πολιτικοί.

Συνέπεσε κάποτε νὰ δῶ εἰς τὴν ἐπὶ τῆς οδοῦ Πατησίων οἰκίαν του τὴν ἀκρῶς τάκτοποιημένην χωνευτὴν βιβλιοθήκην του, καταλαμβάνουσάν καὶ τοὺς τέσσαρας τοίχους εὐρυχωροῦ δωματίου. Μοῦ ἐξήγησεν ὁ ἴδιος πῶς ἐφρόντισε νὰ ἔχη ἐκεῖ διὰ τοῦ χρειάζεται, καὶ πῶς ἀπέφευγεν πᾶν τὸ περιττὸν ἐν αὐτῇ.

Τις οἶδε ἀπὸ πόσας ὀλονυκτίους μελέτας ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ταύτῃ—ἦτις ἦτο στρατιωτικὴ καὶ πολιτικὴ—θὰ προέκυψεν εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ Μεταξᾶ τὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ αἱ δύο αἰεὶ ἐπιστήμαι τοῦ ἐχρειάζοντο, διὰ νὰ κυβερνήσῃ τὴν Ἑλλάδα.

Καὶ τις οἶδε ποῖον προαίθημα ὠθεῖ τὴν ψυχὴν του πρὸς ἀμφότερας τὰς ἐπιστήμας ταύτας, ποῖα ἀόριστος μελλοντικὴ πρόβλεψις τῶν γεγονότων τοῦ 1940 τὰ ὁποῖα εὗρον τὸν Μεταξᾶν μὲ τὴν δυνατότητα νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν χώραν καὶ ὡς στρατηγὸς καὶ ὡς πολιτικός.

ΜΑΡΙΑ Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗ

Τὴν πρωτὴν τῆς 20ῆς Φεβρουαρίου τρέχοντος ἔτους, ὁ πένθιμος κώδων τοῦ κοιμητηρίου τῶν Ἀθηνῶν ἐσήμαινεν τὴν λήξιν μιᾶς ζωῆς ὑπερβάσης τὰ 95 ἔτη· ἀλλὰ καὶ ζωῆς ἣτις μόλις ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου εἶχεν ἀλοθανθῆ τὴν ἐκ τοῦ γήρατος σωματικὴν κόπωσιν καὶ ἰσως ἰχνη τινὰ ἀνεπαίσθητα, κοπῶσεως πνευματικῆς.

Ἔως πρὸ ὀλίγων ἀκόμη μηνῶν ἡ Μαρία Ν. Δραγούμη ἔφερεν ἐν πλήρει ἀκμῇ τὸ βῆρος τῆς ἡλικίας τῆς, καὶ ἀπετέλει τὴν ἐνσάρκωσιν ἐνὸς μακροῦ παρελθόντος, διατηροῦσα ζωηρὰς τὰς ἀναμνήσεις ὅχι μόνον τῶν ὄσων εἶδεν κατὰ τὴν μακρὰν τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ὄσων ἤκουσεν ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς γενεᾶς τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ἣτις ἦτο ἡ ἀμέσως προηγουμένη αὐτῆς γενεᾶ.

Ἐγγονὴ τοῦ Μάρκου Δραγούμη, βουλευτοῦ κατὰ τὰ ἔτη τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος, κόρη τοῦ Νικολάου Δραγούμη ὑπουργοῦ ἐπὶ Ὄθωνος, ἀδελφῆ τοῦ πρέσβεως Μάρκου Ν. Δραγούμη, καὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ Στεφάνου Δραγούμη, θεία τοῦ Παύλου Μελά καὶ τοῦ Ἰωνος Δραγούμη, εἶδεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ὄθωνος μέχρι τῶν ἡμερῶν μας ἐθνικῆς ἱστορίας, καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐγνώρισεν ὅλας τὰς προσωπικότητας, αἵτινες ἔδρασαν κατὰ τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆν. Ἀκολουθοῦσα τὸ παράδειγμα τῆς πρεσβυτέρας φίλης τῆς Σοφίας Τρικοῦπη — τῆς ἀδελφῆς τοῦ Χαριλάου Τρικοῦπη — διέθεσεν τὴν ψυχὴν τῆς καὶ αὐτὴ εἰς τὴν κίνησιν τῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν αἰθουσῶν τοῦ Στεφάνου Δραγούμη, ἐδρίσκουσα ταυτοχρόνως καιρῶν εἰς τὸ νὰ ἀναμιγνύεται καὶ εἰς ἔργα κοινωφελῆ ὡς ἦτο ἡ ὀργάνωσις τῆς Βασιλικῆς Σχολῆς Χειροτεχνημάτων, τῆς Ἐπιτροπῆς Ὑποτροφίῶν Κορίνθου καὶ ἄλλων. Πλὴν ἐνῶ ἀπετέλει μιαν βαρυσήμαντον πρὸς τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, ἀδιακόπως ἐπρόσεχεν εἰς ἄλλην νὰ ἀνήκῃ ἡ ἐν τῷ οἴκῳ προεσχῆ, εἰς τὴν σύζυγον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, εἰς τὴν Ἀγίαν ἐκεῖνην Κυρίαν Λίζαν Δραγούμη, τὴν κόρην τοῦ Κοντογιαννάκη. Καὶ ἀνταποδίδουσα ἐπισκέψεις ἡ Μαρία Δραγούμη, ἀφινεν μόνον τῆς νύμφης τῆς τὸ ἐπισκεπτήριον, θέτουσα ὑπὸ σκιδὸν τὴν ἰδικὴν τῆς ἀτομικότητα.

Μὲ ψυχικὴν ἀντοχὴν παραδειγματικὴν δὲν ἐκλονίζετο ἀπὸ τὴν πάροδον τῶν χρόνων, οὐδὲ ἀπὸ τὴν πρὸς ταύτην συναφῆ ἀπώλειαν προσφιλῶν τῆς προσώπων. Ἀπ' ἐναντίας ἐξεδήλου τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν μνήμην τῶν προσώπων αὐτῶν — ὅπως λόγου χάριν τοῦ Τρικοῦπη καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς — μὲ τὸ νὰ διηγείται μὲ θαυμαστὴν διαύγειαν πνεύματος πλεῖστα ὄσα ἐνδιαφέροντα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν. Καὶ ὁ ἀκούων τὰς ἀφηγήσεις τῆς ἔβλεπεν νὰ ζωντανεύουν τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα καὶ μαζὶ μὲ αὐτὰ καὶ ἡ ἐποχὴ εἰς τὴν ὁποῖαν ἔζησαν. Ἄξιον δὲ νὰ σημειωθῇ ὅτι ἐνῶ μετὰ πολλῆς προσηλώσεως ὠμίλει διὰ τὰ παλαιά, ἦτο συγχρόνως τελείως ἐνήμερος καὶ τῆς τελευταίας λεπτομερείας τῆς τρεχούσης ζωῆς. Καὶ τοῦτο διότι ἡ ἀγνοήσασα τὸ γῆρας διάνοια αὐτῆς δὲν ἔπαυεν νὰ παρακολουθῆ κάθε τι τὸ νέον, εἴτε πρόσωπον, εἴτε βιβλίον, εἴτε γεγονός.

Εὐγενὴς καὶ φιλόξενος, εἶχεν περιποιηθῆ ἀρχικῶς εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον καὶ κατόπιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, πάντας τοὺς ἐξ Ἀθηνῶν διελθόντα διαπρεπεῖς ξένους — εἴτε διπλωμάτας, εἴτε διανοουμένους — μὲ πολλοὺς τῶν ὁποίων καὶ μέχρις ἐσχάτων διστήρη ἀλληλογραφίαν. Εἶχεν γνωρίσει καὶ αὐτὰ τὰ ἀτυχῆ θύματα τῆς τραγωδίας τοῦ Δήλεσι, εἶχεν περιποιηθῆ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς — νέον τότε — τὸν μετέπειτα ἀρχικαγγελάριον τῆς Γερμανίας Μπύλωφ, ὡς καὶ τὸν μετέπειτα πρωθυπουργὸν τῆς Ἀγγλίας Τσάμπερλαιν.

Δυνάμεθα δὲ νὰ εἰπώμεν ὅτι καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Στεφάνου Δραγούμη, εἶχεν ἀποβῆ ὡς εἶδος κανόνος διὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις ἐρχομένους ξένους τὸ νὰ ζητήσουν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν Μαρίαν Δραγούμη.

Προσεκτικὴ εἰς τὰς ἀπέναντι τῶν ξένων ἐκφράσεις τῆς, δὲν ἔλεγεν εἰς αὐτοὺς τίποτε περισσώτερον τοῦ δέοντος, συναισθανομένη πλήρως τὰς ὑποχρεώσεις τῆς ἀπέναντι τῆς πολιτικῆς θέσεως τῶν οἰκείων τῆς. Ἀλλὰ προθύμως τοὺς περιέργωφεν ἱστορικὰ ἐπεισόδια τοῦ ἑλληνικοῦ παρελθόντος καὶ συχνὰ τοὺς ὠμίλει περὶ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐν Ἀθήναις ξένων διπλωματῶν, ποῦ ὅλοι συνέπεσαν νὰ εἶναι παλαιοὶ οἰκογενειακοὶ τῆς φίλοι.

Ὁ τρόπος μὲθ' οὗ περιέγραφεν πρόσωπα καὶ πράγματα εἶχεν τόσον ἀβυσσὸν φυσικότητα, ὥστε καθ' ἣν ὥραν ἤχει ὁ κώδων τοῦ κοιμητηρίου ἐπὶ τῆ εἰσόδῳ τῆς Μαρίας Δραγούμη ἐν αὐτῷ, ἐνόμιζε τις ὅτι δὲν κηδεύεται μόνον ἡ προσφιλὴς νεκρά, ἀλλὰ κηδεύεται μαζὶ τῆς ἡ Ἑλλάς τοῦ Ὄθωνος καὶ τοῦ Γεωργίου, ἐν μέρει δὲ καὶ ἡ Ἑλλάς τοῦ Κωνσταντίνου, ἐποχαὶ ἐξ ὧν ἡ πρώτη καὶ ἡ πρώτη περίοδος τῆς δευτέρας, δὲν ἀνήκουν πλέον παρὰ εἰς τὰς ψυχρὰς τῆς ἱστορίας σελίδας, ἐνῶ ὡς προχθὲς ἀνήκον σχεδὸν εἰς τὴν ζωὴν, χάρις εἰς τὸν ἐπαγωγὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐγνώριζεν νὰ περιγράφῃ αὐτὰς ἡ ἀληθινὸς ἀντόπητος.

ΑΠΟ ΤΟ RULE BRITANNIA ΤΟΥ ΡΕΠΟΥΛΗ

Εἰς τὸ παρὸν τεῦχος δημοσιεύομεν τὴν συμπλήρωσιν τῆς κριτικῆς τοῦ Ἐμμανουὴλ Ρέπουλη διὰ τὸν ἀγγλικὸν πολιτισμὸν.

Ἡ συμπλήρωσις αὕτη περικλείει σκίτσα σχεδὸν αὐτοτελῆ. Σκίτσα τοῦ ἀγγλικοῦ χαρακτήρος ὡς τὸν ἐγνώρισεν ὁ Ρέπουλης, παραιτηρῶν τοὺς Ἄγγλους ἐν Θεσσαλονίκῃ. Ἡ συμπλήρωσις ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Καὶ οὐδὲν δι' αὐτοὺς τὸ νευρικὸν καὶ παράφορον. Καὶ οὐδὲν τὸ ὀρμητικόν. Οὐτε εἰς Φιλοδοξίαν. Τὸ καθῆκον καὶ μόνον τὸ καθῆκον. Ἐν παντὶ καὶ πάντοτε. Μήπως ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος δὲν εἶναι μεγίστη εἰς πάντα δόξα; Καὶ μήπως τοιοῦτοτρόπως δὲν ἱκανοποιοῦνται καὶ αἱ φιλοδοξότεραι ἔθνικαί βλέψεις. Ὑπέροχος γαλήνη καὶ μεγαλεῖον ψυχῆς.

Ἡ ὄλη των κινήσις στρατιωτικὴ καὶ κοινωνικὴ, σωματικὴ καὶ ψυχικὴ σοφὴ φέρει εἰς τὴν μνήμην τοὺς στίχους τοῦ Γκαίτε:

Καθὼς τὰστέρια χωρὶς ὀρμῆν.

ἀλλὰ καὶ χωρὶς ἀνάπαυσιν,

ὡς ἐκτελεῖ καθέννας τὸ καθῆκον του.

Καὶ οὕτω ἐναρμονίως κινοῦνται καθέννας εἰς τὸν κύκλον του καὶ ὅλοι ὁμοῦ εἰς τὸν κύκλον τῆς μεγάλης πατρίδος των.

Τὸ καθῆκον. Ὅπου δὲ ὑπάρχει τοῦτο πρὸς τὴν πατρίδα ἐκτελεῖται μὲ ἀπαράμιλλον αὐταπάρνησιν. Μήπως αὕτη ἡ συνείδησις τοῦ καθήκοντος δὲν ἀνεπλήρωσε κατὰ τὸ μέγιστον μέρος καὶ τὴν ὑποχρεωτικὴν θητεῖαν καὶ δὲν ἐπαρουσίασεν τὸ καταπληκτικώτερον φαινόμενον τοῦ πολέμου τούτου; Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ ὑπάρχει καὶ καθῆκον πρὸς τὸν τρόπον τῆς ζωῆς τοῦ ἀτόμου. Καὶ γνωρίζουν νὰ ἀπολαύουν ὅλοι τὴν ζωὴν. Ἐργάζονται ὅταν ἐργάζονται καὶ εὐθυμοῦν ὅταν εὐθυμοῦν. Χορταίνονται τὴν ζωὴν. Τὴν κερδίζουν τὴν ἔχουν φιλοσοφῆσει καθ' ὅλα τῆς τὰ ὕψη καὶ τὰ βάθη. Καὶ τὴν ταξιδεύουν μὲ Ὀλύμπιον γαλήνην, μὲ τὴν ἀτάραχον φιλοσοφικὴν ἡρεμίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὸ γέλοιο ἐνὸς Δημοκρίτου. Οὐδὲν πρὸς αὐτοὺς ἂν τὴν ἐπομένῃν κινδυνεύουν νὰ ἀπαθάνουν. Γελοῦν μάλιστα καὶ εὐθυμοῦν περισσώτερον, ὅταν τὸ ἐπόμενον πρῶτον πρόκειται νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὸ μέτωπον τοῦ πολέμου, Ἄλλὰ εὐθυμοῦν. Δὲν θρηνηδοῦν οὔτε μεταφυσικολογοῦν. Οὔτε πολιτικολογοῦν.

Τὸ κέντρον δὲ τῆς εὐθυμίας καὶ εἰς τὰς μετὰ ἡμετέρων συναναστροφάς. Ἀφέλεια, χάρις, λεπτότης, ἀγαθότης, χιοῦμορ! Ἐπικρατοῦν παντοῦ.

Εἶναι οἱ τέλειοι ἄνθρωποι. Ἀκόμη καὶ ὅταν τραγουδοῦν τὸν ὕμνον τοῦ οὔτσου, καθὼς τὸν ἔψαλλε πρὸ τινος ὠραία συντροφιά ἀξιωματικῶν εἰς τὸ σάλονι τοῦ «Σπλέντιτ» ἐν κύκλῳ στενῷ θαυμασιῶς διασκεδάζουσα.

Χήαρς τοῦ γκούτ δλντ οὔτσου

ντὶ σταφντὰτ μαἰξ γιού φρίσκι

χήαρς τοῦ γκούτ δλντ οὔτσου

ντρίγκ (τ ντάουν)!

Χαῖρε οὔτσου μου καλὸ,

ποῦ μὲ κάνεις καὶ πηδῶ.

γεία σου οὔτσου μου καλὸ

ὄλο ὡς κάτω.

Ἄλλὰ τὸ οὔτσου δὲν εἶναι βέβαια ἀπὸ τὰ ἀξιοζήλευτα προσόντα τῆς Ἀγγλικῆς ζωῆς. Δι' αὐτὸ καὶ καταπολεμεῖται.

Δὲν ἠμπορῶ νὰ κρίνω τὰς στρατιωτικὰς τῶν ἀρετὰς, τὸς πέραν τοῦ παγκοσμίως ἀνεγνωρισμένου ψυχραΐμου ἠρωϊσμοῦ τῆς ψυχῆς τοῦ κοσμοῦντος πάντα Ἄγγλον. Ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι δὲν θαυμάζω πλέον ὅσον ἄλλοτε τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου πάντοτε Κίτσεναρ. Εἶναι συνεργάτης ἡ ὄλη ἐθνικὴ Ἀγγλικὴ ψυχὴ. Ὁ Πομπήτος ἐκαυχᾶτο διὰ τὴν ὅπου κτυπήσῃ μὲ τὸ πόδι του, θὰ ἀναδυθοῦν καὶ πεζικαὶ καὶ ἱππικαὶ δυνάμεις. Ὁ Μέγας Ἄγγλος ὀργανωτῆς δὲν εἶχε παρὰ νὰ καταστρώσῃ τὸ σχέδιον τῆς ὀργανώσεως καὶ νὰ δώσῃ τὸ πρόσταγμα διὰ νὰ κινήθῃ ὁ ποταμὸς τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ ἀκράτητος πρὸς τοὺς στρατιῶνας. Καὶ ἐκινήθησαν εἰς τὸ πρόσταγμα τῆς πατρίδος, καὶ ἐδημιούργησαν πρὸς γενικὴν κατάπληξιν τὰς σημερινὰς στρατιάς τῶν ἑκατομμυρίων ἀνδρῶν, ἑκατομμυρίων ἠρώων, καθὼς ἐκινήθη εἰς τὸ πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ ἡ ἀμορφος ὄλη τοῦ χάους καὶ ἐδημιουργήθησαν οἱ ὠραῖοι κόσμοι τοῦ σύμπαντος.

Μεγάλος λαός. Τὸν διέπλασε τοιοῦτον ἡ σοφὴ του ἐκπαίδευσις;

Εἰς τὸν πολὺν Γκυζῶ ἐπισκεπτόμενον τὰ σχολεῖα τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας.

νίας Ἄγγλος διδάσκαλος εἶπεν :

— Προσπαθῶ νὰ ἐγγύσω εἰς τὴν ψυχὴν τῶν παιδιῶν σίδηρον.

Σίδηρον! ὦ Ἕλληνες διδάσκαλοι. Ὅχι λέξεις, λέξεις, λέξεις.

Ἄγγλος ἔφη. Ὅχι γραμματικὴν, γραμματικὴν, γραμματικὴν.

Ὁ Τολστόη ἱδρύσεν εἰς τὴν Γλασκῶν Πολιάναν πρότυπον σχολεῖον διὰ τὸν Ρωσικὸν λαόν. Ἄλλὰ διὰ νὰ μορφώσῃ τὰ ἰδικὰ του παιδιὰ καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρτησίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς θετικῆς λογικῆς, διὰ νὰ ἐγγύσῃ τὸν σίδηρον τῆς Ἄγγλικῆς παιδείας, ἐπῆρεν ἀπὸ τὴν Ἄγγλιαν παιδαγωγούς.

Σήμερον βέβαια δὲν ἔχει τὴν σχολικὴν μόνον ἐκπαίδευσιν ἡ Ἄγγλια,

ἔχει καὶ τὴν οἰκογενειακὴν, ἐπὶ τῶν θεμελιῶν τῆς ὁποίας κτίζει ἡ σχολικὴ. ἔχει καὶ τὴν κοινωνικὴν. ἔχει καὶ τὴν πολιτικὴν. Καὶ ἀποτελεῖ ὅλη ἐν μέγα, μέγιστον σχολεῖον διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀναπαράγονται δὲ κῆρ οἱ χαρακῆρες καὶ ὁ χρόνος στερεώνει τὴν δύναμιν καὶ ἠθικότητα αὐτῶν. Δι' αὐτὸ τὸ μεγαλεῖον καὶ ἐπικρατεῖ. Καὶ θὰ ἐπικρατῇ.

Ἡ δυναστεία τοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἀκλόνητος. Ὁ Ἄγγλικὸς δὲ πολιτισμὸς κηρύττει τὴν δυναστείαν τῆς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου, τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, θεμελιωμένης ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς. Καὶ αὐτὸς ὁ περιλαμπρὸς πολιτισμὸς, αὐτὴ ἡ δυναστεία θὰ ψάλλῃ πάντοτε διὰ στόματος ἑκατομμυρίων λαῶν:

Rule Britannia! Ἄρχε Βρετανία!

Ἐν Θεσσαλονίκῃ Μάρτιος 1917

ΕΜΜ. ΡΕΠΟΥΛΗΣ

ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ ΣΚΟΤΗ

Ἡ Ζακύνθος διήλθε μίαν περίοδον ἣτις ἀπέμεινε γνῶσις ὡς «ἐποχὴ τῆς ματσούκας».

Ὁ Κωνσταντῖνος Λομβάρδος μέγας ρήτωρ, ἀλλὰ καὶ διακεκριμένη πολιτικὴ διάνοια, δὲν ἠδυνήθη ἢ δὲν ἠθέλησεν νὰ χαλιναγωγήσῃ τὸν ὑπὲρ τῆς μεγάλης τοῦ προσωπικότητος φανατισμὸν τῶν ὀκαδῶν του.

Ὅσοι ὑπερήφανοι διότι τοιοῦτον εἶχον τοπικὸν πολιτικὸν ἀρχηγόν, ἠσθάνοντο μῖσος πρὸς τοὺς ἀνιφρονούντας.

Ἄς ὑποθέσωμεν λόγου χάριν ὅτι ἕνα πρωτὶ ὁ «ἀντιλομπαρδιανὸς» Γεώργιος Τάδε καθήμενος ἐν ἡρεμίᾳ εἰς τὴν Ζακύνθιν καφενεῖον, ἔλεγεν λέξιν τινὰ κατὰ τοῦ Λομβάρδου. Αὐτὸ δὲν θὰ ἔμενέ ἀτιμώρητον.

Ἀλλὰ ἡ τιμωρία του θὰ ἐλάμβανεν χώραν τὴν νύκτα. Οἱ σκοτεινοὶ δρομῆσκοι τῆς τότε Ζακύνθου παρεῖχον στάδιον δράσεως πρὸς τοὺς «ματσουκοφόρους» λομπαρδιανούς.

Ὁ Γεώργιος Τάδε διασχίζων τοὺς δρομῆσκους αὐτοὺς θὰ ἐδέχετο τὰ οὐχὶ ἐλαφρὰ πλήγματα τῆς «ματσούκας» καὶ θὰ τὰ ἠρθάνετο ὡς «οὐρανοκατέβητα» διότι ὡς ἐκ τοῦ σκότους δὲν θὰ τοῦ ἦτο δυνατόν νὰ διακρίνῃ πόθεν προήρχοντο καὶ νὰ προβῇ εἰς συγκεκριμένην καταγγελίαν.

Ἀλλὰ τὸ σκότος ἐγένετο ἐνίστα καὶ ἐνός χειροτέρου κακοῦ ἀφορμῆ. Τὰ λομπαρδιανὰ ὄργανα παρεγνώριζον, καὶ τὸ ἀνηλεές παρ' αὐτῶν ξυλοκόπημα τὸ ἐδέχετο ἄλλος ἀνὴρ ἄλλου...

Κίνδυνος συνεπὶς τὸ διασχίζειν ἐν ὥραις νυκτός τοὺς δρομῆσκους τῆς ὥρας πόλεως τοῦ Ἴονίου. Ἐνδεχόμενον «ἀθῶος» ὢν νὰ ὑποστῇ τῆς τιμωρίας ἐνόχου. Ἀπέναντι τοῦ κινδύνου αὐτοῦ ὁ ἐπιφανὴς καὶ φιλήσυχος ἱστοριοδίφης Χιῶτης ἐσκέφθη νὰ λάβῃ τὰ μέτρα του.

Ἀφοσιωμένος οὗτος εἰς τὰς μελέτας του ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ βιοποριστικὸν ἔργον τοῦ διδασκάλου, οὐδεμίαν ὄρεξιν εἶχεν νὰ τὸν ἐκλάβουν κατὰ λάθος δι' ἄλλον... Καὶ καθ' ἑκάστην νύκτα, ἐπανειρόμενος οἴκαδε ἐπροχώρει κρούων συστηματικῶς τὴν ράβδον του ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἐκβάλλων τὴν κάτωθι συνεχῆ κραυγὴν:

«Εἴμ' ὁ δάσκαλος ὁ Χιῶτης
καὶ ὁ Παλιομπανακιώτης

— καὶ μὴ μὲ πάρετε γιὰ ἄλλον.»

Τὸ Μπανᾶτο εἶναι χωρίον τῆς Ζακύνθου καὶ ἰδιαιτέρα τοῦ Χιῶτη πατρὸς, ὅστις ἦτο ἀπὸ τὸ παλαιὸν καὶ οὐχὶ ἀπὸ τὸ νέον Μπανᾶτο.

Μὲ τὸ πρόχειρον αὐτὸ καὶ συχνὰ ἐπαναλαμβάνόμενον κακότεχνον τριστιχον ἐπροχώρει ὁ Χιῶτης στηριζόμενος εἰς τὸ διδασκαλικὸν ραβδίον του καὶ σῶος καὶ ἀκέραιος ἔφθανεν εἰς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ.

Τὸ τριστιχον ἦτο ὁ ἀποκλειστικὸς σύντροφός τῆς νυκτερινῆς του διαδρομῆς καὶ ὁ ἀμισθὸς σωματόφυλαξ τοῦ Χιῶτη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΠΡΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ 21 Α^{ΟΝ} ΠΡΟΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἱστορικὸν σημεῖωμα κ. ΝΙΚ. Γ. ΣΤΑΘΑΚΗ

Πολὺ πρὸ τῆς ἐκρήξεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἐξεδόθησαν αἱ πρῶται ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες.

Ἡ Βιέννη (1) ὑπῆρξεν τότε κέντρον σημαίνον ἐνθα εὗρισκτο ἱκανὸς ἀριθμὸς ὁμογενῶν προθύμων νὰ συντρέξουν τὴν ἐκδοσὴν ἑλληνικῆς ἐφημερίδος. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐξεδόθη καὶ ἡ πρώτη ἑλληνικὴ ἐφημερίς (2) ὁ Ρήγας ὁ Βιεννοσυνληθὴς ἐκαὶ εὗρισκόμενος ἐνεψύχωνεν τοῦτο Ἑλληνικὴ ἀναζητῶν μέσα ὑλικὰ διὰ τὴν προσεχῆ τοῦ γένους ἀνάστασιν, ὃ ἐπῆρξεν δὲ καὶ ὁ κύριος ἐμπνευστὴς τῆς ἰδέας ταύτης.

Εἰς τὸ τυπογραφεῖον ὅπου ἐξετύπωσεν τὴν «Χάρταν» του καὶ τὰ θύρακα του ἐξεδόθη ἡ «Ἐφημερίς». Ταύτην ἱδρύσαν οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ τυπογραφείου τούτου Μαρκίδαι Πούλιοι ἐκ Σιατίτσης τῆς Μακεδονίας. Τὸ πρῶτον φύλλον τῆς «Ἐφημερίδος» ἐξεδόθη τὴν 31ην Δεκ. 1790. Αὕτη ἐκυκλοφόρησε δις τῆς ἑβδομάδος. Ἦτο μικροῦ σχήματος (εἰς ἄκρον) καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν σελίδων τῆς ἐποικίλης (4—6—8—12 πάλαις 20 σελίδας.)

«Ἴδου ἡ πρὸ πολλοῦ ἐπιθυμηθεῖσα καὶ ὑποσχεθεῖσα εἰς τὴν ἀτλήν διάλεκτον ἐφημερίς» λέγουσιν οἱ ἐκδόται, ἐν τῷ πρώτῳ φύλλῳ ἀπευθυνόμενοι τῷ φιλιναγνώστῳ «ὡς ἕνα νέον φυτὸν ὅκου ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀυξάνει, εὐανθῆ καὶ τέλος εὐκαρπῶντας προξενεῖ μύρια καλά..»

Εἰς τὴν προμετωπίδα τὸ φύλλον ἔφερον καράστασιν γυναικὸς ἣτις βεβαιεῖ τὴν χεῖρα πρὸς παῖδα ἀριστερὰ τῆς γυναικὸς ὑπῆρξεν κυψέλη εἰς τὸ βᾶθος δὲ ἥλιος ἀνέτειλε.

Ἡ «Ἐφημερίς» ὑπῆρξεν ὄργανον μᾶλλον νεωτερίζον ἐφ' ὅσον ἐπρέσβιεν ἰδέας φιλελευθέρων, οὕτω δὲ ἤρχετο εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὰς λίαν ἀπολυταρχικὰς ἀντιλήψεις τῶν ἐν Βιέννῃ κρατούντων. Ἡ «Ἐφημερίς» διακόψασα τὴν ἐκδοσὴν τῆς (Δεκ. 1791) ἐπαναξεδόθη μετὰ διετίαν.

Αὕτη περιεῖχεν κυρίως εἰδήσεις ἐκ Γαλλίας, Τουρκίας κ.τ.λ. (3) Οἱ ἐκδόται

(1) Ὅσα εἰδικότερον περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ τύπου ἐν Αὐστρίᾳ: Ρύσσου Δημοσφ. Αἱ πρῶται ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες τῆς Βιέννης («Ἐλευθ. Βῆμα» 25—30 Νοεμ. 1928) Ἀπ. Διοικητικὴ: La presse neohellenique Le journalisme et la renaissance hellénique. (Paris) — Ὁμοίως: Ὁρ. Παπακάτου Δ. Α. Δημοσιογραφία καὶ Δημοσιογραφία — Ἀθήναι 1931 — σελ. 65 — 87.

(2) Ὁ Ἄθαν. Σταγειρίτης ἐκ παραξήγητος προφανῶς εἶχεν ἀναγράψαι τὴν πληροφορίαν ὅτι ἡ πρώτη ἑλλην. ἐφημερίς εἶχεν ἐκδοθῆ ἐν Κερκύρα («Λόγιος Ἐρμῆς»).

(3) Ὁ τίτλος τῆς συνεληρωμένης αὐτῆς «Ἐφημερίδος ἔστιν» οὖν ἀκριβὲς ἀπάνθισμα τῶν κατὰ τὴν ἐνεστῶτα χρόνον ἀξιολογητέων καὶ μὴν καὶ ἀκριβεστέρων παγκοσμίων συμβεβηκότων ἀπὸ φιλοπόνοιο καὶ ἐμμελῶς δίκην μελίσης ἀπινταχόθεν συλλεχθέντα χάριν τῆς ἐπιτομῆς τῶν πολλῶν περὶ τὰ νέα περιεργίαι φιλοργίως ἐκδίδονται παρὰ τῶν Μαρκιδῶν Πουλίων.»

τῆς ἐφημερίδος πρὸ τῆς κυκλοφορίας ταύτης διένειμον εἰς πᾶν τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον εἰδήσειν, ἢ ἀγγεῖλαι τῆς ἐκδόσεως ἀρχομένην οὕτω: «Ἡ φιλομάθεια ἐμφυτεύει εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν πολυμαθειαν ἢ ὅποια τοὺς κάνει εὐτυχεῖς καὶ εὐδαίμονας. Τοῦτο τὸ νὰ εἶναι ἀληθὲς ὡς ξαναγυρισωμεν εἰς τὴν σκέψιν τῶν προπατόρων τῆς Ἑλλάδος (ἐδῶ ἐννοεῖται ὅλη ἡ διασπορὰ τῶν Ἑλλήνων) τότε θέλομεν ἰδῆ ὅταν αὕτη μὲ τὴν ἐλευθερίαν ἔζη καὶ μὲ τὴν αὐτονομίαν ἐκυβερνᾶτο ὅταν τρωμένη ἀπὸ τὸν ἔρωτα τοῦ πολιτικοῦ καλλωπισμοῦ ἐσπούδαζε πῶς νὰ διαφέρῃ ἀπὸ τὰς παροικίας τῶν ἐπιλοήμων ἐθνῶν, τότε δὲ ἤκμαζον ὄχι μόνον αἱ δημοσίου τέχνης ὅσαι ἰσχυροποιῶν τὸς πολιτείας ἀλλὰ περιπλέον καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῆς μαθήσεως ...»

Ἡ «Ἐφημερίς» ἐδημοσίευν ἀκόμη καὶ ἐπαναστατικὰ ποιήματα. Κατὰ τὸ 1796 ἐνοχοποιηθέντες οἱ ἀδελφοὶ Μαρκίδαι Πουλλίου ἐρρίφθησαν δέσμοι εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Βιέννης. (1) (2) Φαίνεται ὅμως ὅτι ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως καὶ ἐπιστολῶν ἐπιβαρυντικῶν διὰ τούτους ἢ θέσις των κατέσκη δεινὴ. (3)

Ἡ «Ἐφημερίς» εἶχεν ἤδη παύσει νὰ ἐκδίδεται οἱ δὲ ἐκδότης τῆς ἀπηλάθησαν ἐν τέλει ὡς ἐπικίνδυνα στοιχεῖα ἐκ τῆς Αὐστρίας καταφυγόντες ἐν Δρέσδη (4) (5)

Ἐτέρα ἐν Βιέννῃ ὡσαύτως ἐκδοθεῖσα ἐφημερίς ἦτο ὁ «Λόγιος Ἐρμῆς» (6) ἢ «Φιλολογικαὶ ἀγγελίαι». Αὕτη ἐξεδύθη τὸ 1811 ἐκ δύο τυπογραφικῶν φύλλων συγκειμένη ἠκαλύθει δὲ τὰς περὶ γλώσσης ἀντιλήψεις τοῦ Κοραῆ. Ὁ «Λόγιος Ἐρμῆς» μᾶλλον δέον εἰς τὰ περιοδικὰ ἢ εἰς τὸς ἐφημερίδας νὰ καταταχθῆ. Ἄλλως τε καὶ ἐν τῷ α'. τοῦ ἀγγλῶ ἀνεγρόμετο ὅτι θὰ ἔδιδε «εἰδήσεις φιλολογικὰς» καὶ θὰ προσέφευγε «ὡς δῶρον ἐν ἀντίτυπον εἰς τὰ περιφημότερα σχολεῖα τοῦ Γένους». Ἡ ἐκδοσις τοῦ «Λογίου Ἐρμῆς» ἐξηκολούθησεν μέχρι τοῦ 1821. Ἀρχι-

(1) Ὁρα Θ. Βελιαντίου «Ἐφημερίς» ἐν Μεγ. Ἑλλην. Ἐγκυκλοπ. σελ. 855 τόμος ΙΑ'.

Ὁρα ὁμοίως καὶ «Ἑλλάς» Τόμ. Γ'. Μ. Ἑλλ. Ἐγκ. σελ. 1033.

(2) Κυρίως διότι ὁ Ρήγας Φερραῖος εἰς τὸ τυπογραφεῖον του εἶχεν ἐκτυπώσει 3000 περίπου ἀντίτυπα τῶν ἐπαναστατικῶν του προκηρῶσεων.

(3) Ὁ ἐν Τουρκίᾳ πρέσβυς τῆς Αὐστρίας Ἐρβερετ Ράτκελ ἐγράψεν πρὸς τὴν κυβέρνησιν του ὅτι ἐκ τῶν ἐν Τουρκίᾳ ἀνακαλυφθεισῶν ἐπιστολῶν μεταξὺ ἄλλων ἐνοχοποιεῖται «τὸ κακὸν ἐκεῖνο ἀγγεῖον ὁ ἐφημεριδογράφος Μαρκίδης Πουλλίου ὃν πολλάκις ἐγὼ κατήγγειλα.»

(4) Ὁρα καὶ γενικώτερον «La Presse Grecque et son histoire» εἰς «Images» (le Caire, 2 Δεκ. 40).

(5) Ἀτυχῶς ἐν Ἑλλάδι ἐν καὶ μόνον σῶμα τῆς «Ἐφημερίδος» ἔχομεν καὶ τοῦτο ἐν Ι. Μοιῆ τῶν Ἰβήρων ἐν Ἀγ'ω Ὁρει. Τοῦτο ἐξετέθη ἐν Ἀθήναις τὸ 1931 εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Ἐν. Συντακτικῶν Ἀθ. Τύπου» ὀργανωθείσαν ἐκθεσιν Τύπου ἐν τῷ Μ. Τ. Σ. Ἐτερον ἐπίσης κατέχει καὶ ἡ Ἀκαδ. Βουκουρεστίου. Ἐν Ἑλλάδι ὑπῆρχεν καὶ ἕτερον σῶμα ἀποτεφρωθὲν τὸ 1891 κατὰ πυρκαϊάν ἐν τῷ Γυμνασίῳ Τρικκάλων ὅπου ἐφυλάσσεται.

(6) Ὁ «Λόγιος Ἐρμῆς» ἔλαβε μέρος καὶ εἰς τὸ γλωσσικὸν ζήτημα ὑποστηρίξας τὸν Κοραῆν. Εἰς τὸ περιοδικὸν τοῦτο συζητήθη καὶ ὁ ὅρος «φιλολογία» ὡς ἐξῆς δὲ ὡρίσθη ὁ σκοπὸς τῆς: «νὰ γίνῃ μία καλὴ μετρικὴ διὰ νὰ διορθώσῃ τοὺς ἡμετέρους στοιχοῦργους ἀπὸ τὰ σφάλματα εἰς τὰ ὅποια συχνάκις περιπίπτουν νὰ γίνῃ μία καλὴ ποιητικὴ διὰ νὰ τοὺς δώσῃ ἀληθῆ τῆς ποιήσεως ἐννοια.»

κῶς ἐκδότης ἦτο ὁ Ἀιθιμος Γοζῆς ἅμα δὲ τῇ καθόδῳ του εἰς Ἑλλάδα, τὸν διεδέχθησαν εἰς τὴν διεύθυνσιν οἱ Θεόκλητος Φορμακίδης καὶ Κωνστ. Κοκκινάκης. Διὰ τοῦ περιοδικοῦ τούτου ἢ Ἴοντες Ἀκαδημία ἠθέλησεν κυρίως νὰ συγκεντρώσῃ πληροφῶριαν ἰκανὰς περὶ τῆς ἐν γένει παιδείας ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Κων(πό)λιως καὶ ἐντεῦθεν, τῆς ἰδρύσεως Ἑλλην. σχολείων κτλ.

Τὴν 17ην Ἰανουαρίου ἐξεδόθη καὶ ὁ «Ἑλληνικὸς Τηλέγραφος» ὁμοίως ἐν Βιέννῃ ὑπὸ τοῦ ἐκ Κοζάνης Ραφαήλ Πάποβιτς, τὸ δὲ 1817 ἐγένετο συνδιευθυντῆς ὁ ἐπίσης Μακεδὼν λατινὸς Δ. Ἀλεξανδρίδης. Ὁ «Ἑλληνικὸς Τηλέγραφος» «πολιτικὴ φιλολογικὴ καὶ ἐμπορικὴ ἐφημερίς» ἄδεια καὶ προνομίῳ καισαροβασίλικῷ» ἐκδοθεῖσα ἐκυκλοφόρει κατὰ Τρίτην καὶ Παρασκευὴν.

Ὁ Ἀλεξανδρίδης προσέθηκεν βροδύτερον καὶ φιλολογικὸν παρῴρημα. (1) Ὁ «Ἑλληνικὸς Τηλέγραφος» περιεῖχε (ἐκδοθεὶς μέχρι τοῦ 1829) καὶ λεπτομερεῖας ἐκ τῆς φάσεως τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως ὅσας βεβαίως ἐπέτρεπεν ἡ Αὐστρ. λογοκρισία, ἢ ὅσαι διέφευγον ἐκ ταύτης.

Ἐν Βιέννῃ ὁμοίως ἐξεδόθη καὶ ἡ «Καλλιόπη» περιοδικὸν μᾶλλον ὑπὸ τοῦ Ἀθαν. τοῦ Σταγειρίτου καθηγητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀνατολικῶν Γλωσσῶν τῆς Βιέννης. Αὕτη ἐξεδόθη ἀπὸ τοῦ 1819 μέχρι τῆς 15 Μαΐου 1821. (2)

Δὲν ὑπῆρξεν ὅμως ἡ Βιέννη τὸ μοναδικὸν κέντρον ἐκδόσεως ἑλλην. ἐφημερίδων. Καὶ ἐν Παρισίοις καὶ ἐν Λονδίῳ ἐξεδόθησαν προεπαναστατικῶς ἑλλην. ἐφημερίδες. Οὕτω ὑπὸ σπουδαστῶν τὴν 30 Ἀπριλ. 1819 ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις ἡ «Ἀθηνα», ὑπὸ δὲ τοῦ ἐκ Κερκύρας Σ. Κόνδη ἢ «Μέλισσο». Αὕτη διέκοψε τὴν ἐκδοσὶν τῆς τὸ 1821 εἰς Λονδίνον ὁμοίως ἐξεδίδετο τὸ «Μουσεῖον» ὑπὸ Π. Ἰωαννίδου καὶ ἡ «Ἴρις».

Διὰ τῶν προεπαναστατικῶν τούτων ἐφημερίδων δὲν εἶχον μόνον οἱ ἐν τῷ ἔξωτερον ᾧ διαβιοῦντες Ἕλληνες ἐν ὄργανον ἐπικοινωνίας καὶ ἕνα δεσμὸν πρὸς τὴν πατρίδα των ἀλλὰ κυρίως ὑπεβοηθεῖτο, σημαντικῶς καὶ ἡ μετ' ὀλίγον ἐθνέγευσις.

Διὰ τῆς ἐκρήξεως δὲ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 αἱ ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες τοῦ ἔξωτεροῦ ἐπούσαν σχεδὸν ὅλαι τὴν ἐκδοσὶν των. Οἱ ἐκδοταὶ των κατήλθον εἰς Ἑλλάδα διότι ἐνόμισαν ὅτι ὁ κύριος σκοπὸς ἐξεπληρώθη:

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Γένους!

ΝΙΚ. Γ. ΣΤΑΘΑΚΗΣ

(1) Ἑβδομαδιαῖον κατ' ἀρχὰς δεκαπενθήμερον κατόπιν.

(2) Εἰς τὴν «Καλλιόπην» ἐδημοσιεύθη τε τὸ λίαν σπουδαῖον διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἑλλην. δημοσιογραφίας ἢ «ἱστορία τῶν ἐφημερίδων» ἦτοι ἐπισκόπησις τῶν πρὸ ταύτης περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων.

Η ΣΕΛΙΣ ΤΟΥ ΣΚΟΠΕΥΤΗ

Τ ό Σ τ έ μ μ α

Σάν υπερίσχυσεν εκεί ή Βίλ καί τό Ψέμα
κι' εκτόπησαν 'Αβυσσινεύς χαμοί κεραυνοβόλοι
έγράφη πώς πρυλήθηκε τοῦ Σελασιέ τό Στέμμα
σ' ένα τής Λόνιρας έμπορον, σ' έναν παλαιοπώλη
Πλήν' δταν μένει στούς λαούς ψυχή μέ μεγαλείον
έχουν καί ρόδας γυρισμούς τής Τύχης τά γραφτά,
Κι' ή Μήτρα ποῦ διέλυσαν σιτό παλαιοπωλείον
τόρα ξανασυνδέεται καί λάμπει δυνατά.

Οί λύκοι καί τάρνια

'Ημείς υπήρξαμεν τάρνια. 'Αλλ' όμως ποία φρίκη!
εις λύκους μάς μετέβαλαν οί εκ Τοσκάνης λύκοι,
Κι' αν παραδόξως ως άμνοι έδέθησαν εκείνοι
ας ύψεται ο Κύριος Μκενίτο Μουσολλι.

Λέγοι σίχτοι λαξευτοί
για γενναίο μαχητή.

Γιά τόν Σούτζον ποῦ μέ ρώμη
καβαλάρης πολεμᾶ.
διαλαλοῦν οί «Νέοι Δρόμοι»
πώς αλήθεια τοῦς τιμᾶ.
Μά τιμᾶ καί τό Φανάρι
τῶν πρόγόνων του γωνιά,
καί καθίσταται καμάρι
εις τῶν Σούτζων τή γενιά.
Σέ κινδύνων συγκεντρώσεις
σπεύδει μ' αίσθημα βαθύ,
Τό βαρύνουν παραδόσεις
κάθε Σούτζου τό σπαθί.
Μάναμνήσεις απ' αίωνων
συνεχίζεται μαδύτων
σπήτι τόσων 'Ηγεμόνων
μαχητῶν καί ποιητῶν.
Καί μιά Μοῦσα ποῦ κιαλάρει
σ' ένα Μέτωπο φαρδύ,
τό καλό τό παληκάρι,
τοῦ γραφείου μας παιδί,
χαιρετᾶ μέ λύρας ήχους
λεβεντιᾶ νεανική
ποῦ προρθαίνει λίγους σίχους
νά μάς στέλνει κι' από 'κεί.

ΣΚΟΠΕΥΤΗΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΟΥ ΛΗΞΑΝΤΟΣ ΜΗΝΟΣ

5. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Μοίρα άντιτορπιλικῶν ὑπό τόν ὑποναύαρχον κ. Καβα-
δίαν βομβαρδίζει τόν Αὐλῶνα.
7. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. 'Η ὀνομαστική ἐορτή τοῦ Πρωθυπουργοῦ 'Ιωάννου Με-
ταξᾶ προκαλεῖ πανελληνίους ἐκδηλώσεις.
8. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. 'Η ἀεροπορία μας εἰς τό μέτωπον καταρρίπτει τρία ἐχ-
θρικά ἀεροπλάνα.
9. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. 'Η 'Αμερική παραχωρεῖ εἰς τήν 'Ελλάδα 100 ἀεροπλάνα.
10. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Πίπτει ή Κλεισοῦρα.
13. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. 'Ο διαδεχθεὶς τόν Μπαντόλιο εἰς τήν ἀρχηγίαν τοῦ Γε-
νικοῦ 'Επιτελείου στρατηγός Κοβαλλέρο ἀντικαθιστᾶ τόν Σοντοῦ, διότι οὐδεὶς
ἄλλος ἀναλαμβάνει τήν εὐθύνην τῆς συνεχίσεως τοῦ πολέμου εἰς 'Αλβανίαν.
Οὕτω ἐντός 2 1/2 μηνῶν ἐγένετο ἀλλαγὴ 3 ἀρχιστρατῆγων.
16. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Βομβαρδισμοὶ Ἰταλικῶν θέσεων περὶ τοῦ 'Ελβασάν.
17. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. 'Ο στρατός μας συλλαμβάνει ἕναν συνταγματάρχην
καί 1000 ἄλλους ἐκ τῆς μεραρχίας τῶν Λύκων τῆς Τοσκάνης.
21. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. 'Ανακοινοῦται ὅτι ἐχθρικὸν ὑποβρύχιον ἐμπεσὸν εἰς ἡ-
μετέραν ἀνθυποβρυχιακὴν ὀργάνωσιν κατεστράφη.
22. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Φασίεται ἀρχηγοὶ ἀποστέλλονται εἰς 'Αλβανίαν πρὸς
ἀναστήλωσιν τοῦ ἠθικοῦ τῶν στρατιωτῶν.
- 'Ο τέως ἐν 'Αλβανίᾳ ἀρχιστρατῆγος Βισκόντι Πράσκα, ὁ ὑποστάς τὴν πα-
νωλεθρίαν εἰς τὴν Πίνδον καί ἠττηθεὶς εἰς τὴν Κορυτσᾶν, ἐκάλεσεν εἰς μονομα-
χίαν τόν διάδοχόν του Οὐβάλδον Σοντοῦ, διότι τοῦ εἶχε κλέψει τὰ σχέδιά του
διὰ τὴν κατὰ τῆς 'Ελλάδος ἐκστρατείαν.
23. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. 'Ο στρατός μας καταλαμβάνει χωρία καί ὄψωματα
1700 μέτρων.
25. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Κατερρίψαμεν 6 Ἰταλικά ἀεροπλάνα. 3 εἰς τό μέτωπον
καί 3 ἐκ τῶν ἐπιδραμόντων εἰς Θεσσαλονίκην.
- 'Ο ἀμσχος πληθυσμὸς ἐγκαταλείπει τόν Αὐλῶνα.
28. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Τὸ πυροβολικὸν μας καταρρίπτει δύο Ἰταλικά ἀερο-
πλάνα. Κατὰ δὲ τὴν νύκτα τῆς 28 πρὸς 29 τοῦ μηνὸς τὸ ὑποβρύχιον «Παπανικο-
λῆς» βυθίζεται εἰς τὴν περιοχὴν Μπριντιζι μέγα ἐχθρικὸν σκάφος.
29. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Θάνατος τοῦ προέδρου τῆς κυβερνήσεως 'Ιωάννου Με-
ταξᾶ. 'Ο κ. 'Αλέξανδρος Κορυζῆς ὀρκίζεται πρωθυπουργός.
- Οἱ 'Αγγλοὶ καταρρίπτουν εἰς τό 'Αλβανικὸν μέτωπον ἕν Ἰταλικὸν ἀεροπλάνον.
30. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. 'Αναγράφεται ὅτι ὁ στρατηγός Οὐεΐβαλ ἔφερον τὰς ἀε-
ροπορικὰς του δυνάμεις πλησιέστερον πρὸς τὴν 'Αλβανίαν καί τὴν Ἰταλίαν.
31. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Κηδεύεται ὁ 'Ιωάννης Μεταξᾶς.
- Κατὰ τὸν ληξάντα μῆνα ἡ ἐχθρική ἀεροπορία ἐπετέθη κατὰ τῆς Κορυτσᾶς,
τῆς περιοχῆς 'Αρτης, τῆς Πρεβέζης, τῆς Κοζάνης, τῆς Σιατιστής, τῆς 'Ελευσί-
νος, τῆς Κερκύρας, τοῦ 'Ηρακλείου, τοῦ Βόλου, τῆς περιοχῆς τῶν 'Ιωαννίνων καί
τῶν πρὸς τοῦ στρατοῦ μας κατεχομένων ἀλβανικῶν ἐδαφῶν.
- 'Εν Θεσσαλονίκῃ ἐγένοντο ἐκνευρωμένα ἐπιδρομὰ με στόχον τὰ νοσοκο-
μεῖα, εἰς ἕν τῶν ὁποίων ἐνοσηλεύοντο Ἰταλοὶ τραυματίαι. Τὴν 20ὴν 'Ιανουαρίου
ἐγένετο ἡ κατὰ Πειραιῶς ἐπιδρομὴ καθ' ἣν κατεστράφησαν δύο ἐκ τῶν ἐπιδρα-
μόντων ἐχθρικῶν ἀεροπλάνων. Θύματα ὀλίγα ἄτομα ἐκ τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ
καί προσφυγικοὶ τινὲς οἰκίσκοι.
- Αἱ εἰς τό Αἶγαιον ἐπιθέσεις ἐνός ἐχθρικοῦ ὑποβρυχίου κατὰ ἀγροφύλακος
ἐξοχικῆς περιοχῆς, καί ἐνός ὑδροπλάνου κατὰ ἡμετέρου ἀλιευτικοῦ ἦσαν ἀνε-
πιτυχεῖς.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΟΥ ΛΗΞΑΝΤΟΣ ΜΗΝΟΣ

1. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Άγγλικαί έπιδρομαί εις Τάραντα και Νεάπολιν.
2. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Εις την Άβησσυνίαν μάχαι μεταξύ Ιταλών και έπαναστατών. Οι Γερμανοί παραχωρούν εις τους Ιταλούς αεροπλάνα.
4. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Οι Άγγλοι ρίπτουν 2000 βόμβας κατά του λιμένος Βρέμης.
Οι Τούρκοι τονίζουν ότι ο πόλεμος θά έπεκταθῆ εις τὰ Βαλκάνια εάν οι Γερμανοί βοηθήσουν εν Άλβανία τους Ιταλούς.
5. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Έν Λιβύη οι Άγγλοι καταλαμβάνουν την Μπάρντιαν. Ο Γκρατσιάνι άπώλεσε τό τρίτον της στρατιάς του και τό ήμισυ του πολεμικού ύλικού.
9. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Άγγλικοί βομβαρδισμοί κατά Νεαπόλεως, Παλέρμου, Βεγγάζης, Τριπολιτιδος, Έμδεν και Βιλεμσχάφεν.
Γερμανικάί έπιδρομαί κατά Λονδίνου και άλλων περιοχών της Άγγλιας.
10. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Οι Άγγλοι βομβαρδίζουν τας έν Γαλλία Γερμανικάς έγκαταστάσεις.
Οι Ιταλοί της Αιγύπτου συστήσαντες αντίφασιστικήν όργάνωσιν προτείνουν τόν κόμητα Σφόρτσα ως άρχηγόν.
12. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Δράσις της Άγγλικής αεροπορίας εις Ιταλίαν, Γερμανίαν και Άφρικήν.
13. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Ο Σελασιέ συνηγήθη εις τὰ σύνορα μέ πιστούς του φυλάρχους. Η συναφθείσα Γερμανορωσική οικονομική συμφωνία θεωρείται ως περιορισμένου χαρακτήρος. Όσον άφορά την Βουλγαρίαν ο πρωθυπουργός της έδήλωσεν ότι παραμένει εις την ουδετερότητα.
14. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Γερμανοίταλική αεροπορική έπιθεσις καταβύθίζει τό άγγλικόν καταδρομικόν Σαουθάμπτον. Η νηοκομπή ήν συνώδευεν έσώθη.
16. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Ολονόκιος έπιδρομή Άγγλικών αεροπλάνων εις Βιλεμσχάφεν, Έμδεν, Βρέστην, Μπιοσχάβεν και Ρόττερνταμ.
Άνακοινούται ότι οι Άγγλοι κατέστρεψαν περί τὰ 30-40 αεροπλάνα έν Κατάνη της Σικελίας.
17. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Έν Ρουμανία δολοφονία, συλληψεις και έκτελέσεις.
19. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Οι Άγγλοι καταρρίπτουν εις την Μάλταν 15 γερμανικά αεροπλάνα.
21. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Άγγλικοί βομβαρδισμοί εις Τομπροκ, Κατάνην, Μπρίντιζι και εις Αύλων.
Συνεχίζονται αι ταραχαι έν Ρουμανία. Οι στασιασταί θεωροῦνται κομμουνισταί και άπαδοί του τέως Βασιλέως Καρόλου.
22. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Παραδοθείσης της φρουράς του Τομπροκ, οι Άγγλοι εξακολουθοῦν την πρόέλασίν των.
23. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Άγγλικάί έπιδρομαί εις την κατεχομένην Εύρώπην, την Γερμανίαν, την Σικελίαν, την Ρόδον, την Άφρικήν.
Ο κ. Ήντεν τονίζει ότι διά της νίκης θά προστατευθῆ τό δικαίωμα των έθνών όπως διαθέσουν τας τύχας των έν πλήρει έλευθερία και κατά τόν ίδικόν των τρόπον.
Ο Τουρκικός τύπος γράφει ότι αποκλείει ένδεχομένην Βουλγαρικήν άνάμειν εις τόν πόλεμον ήν τὰ Σοβιέτ δέν θά έβλεπον μετ' άξιαφορίας.
25. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Έν Ρουμανία άπεκατεστάθη ή τάξις.
Συνεχείς έπιδρομαί της άγγλικής αεροπορίας καταστρέφουν την μίαν μετὰ την άλλην Ιταλικήν βάση εις Άφρικήν και Δωδεκάνησα.
26. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Αι άγγλικάι δυνάμεις κτυποῦν όλα τὰ τμήματα της Άφρικανικής Ιταλικής αυτοκρατορίας.
27. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Έν Ρουμανία ο κ. Άντωνέσκου αντικαθιστᾶ τους δημάρχους, διατηρών πλήρη προσήλωσιν προς τόν Άξονα.
28. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Αντιφασιστικά διαδηλώσεις έν Ιταλία.
Οι Άγγλοι τορπιλίζουν δύο Ιταλικά υποβρύχια, έν αντιτορπιλικόν και έν τορπιλοβόλον.
29. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Οι Άγγλοι βομβαρδίζουν την Νεάπολιν και την Κατάνην.
30. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ. Ο κ. Χίτλερ τονίζει ότι θά ένταθῆ ο υποβρυχιακός πόλεμος.

ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΚΕΦΑΛΑΣ

Η Σχολή Βιομηχανικών Σπουδών έλυπήθη βαθύτατα επί τῷ άπροόπτῳ θανάτῳ του Νεοφύτου Κεφάλα όστις διετέλεσεν μέλος του Διοικητικοῦ Συμβουλίου της Σχολής.

Ο μεταστάς κατήγετο εκ Λευκωσίας της Κύπρου και κατά την νεανικήν του ηλικίαν ήργάσθη ως καθηγητής εις τὰ σχολεία του τότε υποδούλου έλληνισμού συνδεθείς στενῶς μετὰ του Ίωνος Αρχαίου ήν έγγνώρισεν έν Κοζάνη. Άργότερον δέ έν τῇ έλευθείᾳ Ελλάδι διετέλεσεν επί μακρόν καθηγητής της Φυσικής.

Κατά τὰ τελευταία έτη άπισπάσθη εις την Έθνικήν Οργάνωσιν Νεολαίας.

Ο Νεόφυτος Κεφάλας ήτηξεν έμπνευσμένος εκπαιδευτικός άνήρ, και όμιλιτής και έξοχήν διδακτικός κτ' ευχάριστος.

Άλησμόνητοι δέ θέλου παραμείναι αι έπανειλημένοι όμιλαιο του από του βήματος της Σχολής Βιομηχανικών Σπουδών, ένθα κατά κανόνα συνεκέντρου πυκνόν άκροατήριον.

ΣΧΟΛΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

(Α Θ Η Ν Α Ι, 78 Όδός Άκαδημίας. Άριθ. τηλ. 32633)

Ίδρυθείσα υπό του Συνδέσμου Βιομηχάνων και του Συνδέτμου των έν Ελλάδα Άνωτόμων Ήταιρειών

Σκοπός της Σχολής είναι ή διά τακτικών μαθημάτων και διαλέξεων ειδική μετεκπαίδευσις των στελεχών της Βιομηχανίας, Βιοτεχνίας και των προς αύτάς συγγενών παραγωγικών κλάδων, διά της παροχής γενικωτέρας οικονομικής, νομικής και τεχνικής μορφώσεως, προς έξύψωσιν της έν γένει έπαγγελματικής Ικανότητος αύτών,

Η Σχολή λειτουργεί βάσει του Βασιλικού Διατάγματος της 27 Σεπτεμβρίου 1940

Πρόεδρος Διοικητικοῦ Συμβουλίου Ήπαμεινώνδας Χαρίλαος.

Άντιπρόεδρος Άνδρέας Χιτζηκυριακός.

Μέλη του Διοικητικοῦ Συμβουλίου: Εύάγγελος Ίτριδης, Τιμολέον Λούης Μιχ. Ρινόπουλος, Λουκάς Κανακάρης Ροῦφος, Ίωάννης Τερζάκης, Άντώνιος Φιξ.

Η φοίτησις προς άπόκτησιν πιστοποιητικοῦ σπουδών είναι διετής.

Η φοίτησις προς άπόκτησιν πτυχίου είναι τριετής.

Ο Σύνδεσμος των Έλλήνων Βιομηχάνων και Βιοτεχνών διά της υπ' αριθ. 5137 της 31 Αυγούστου 1940 αποφάσεως αυτού άναγνωρίζει εις τό πτυχίον των άποφοίτων της Σχολής Βιομηχανικών Σπουδών, την αξίαν πτυχίου άνωτέρας Σχολής.

Εις δέ τό πιστοποιητικόν σπουδών την αξίαν πτυχίου μέσης σχολής.

Ο Σύνδεσμος Βιομηχάνων άναγνωρίζει εις τόν κάτοχον του πτυχίου ή του πιστοποιητικοῦ, τό δικαίωμα όπως όσάκις κρίνεται ή προαγωγή του έν τῇ έπιχειρήσει εις ήν έργάζεται, προτιμᾶται ο κάτοχος του πτυχίου ή του πιστοποιητικοῦ από άλλον υπάλληλον έχοντα Ικανότητα ίσην. Τό αυτό δέ δικαίωμα άναγνωρίζεται προκειμένου περί διορισμοῦ εις βιομηχανικάς ή βιοτεχνικάς έπιχειρήσεις. Ο κάτοχος του πτυχίου ή του πιστοποιητικοῦ προτιμᾶται άλλων υποψηφίων ίσης Ικανότητος. Εις την έπομένην σελίδα έμφίνεται τό πρόγραμμα έκάστου έτους.

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α

Μαθήματα 1ου έτους	Μαθήματα 2ου έτους	Μαθήματα 3ου έτους
Πολιτική Οικονομία Χημεία Λογιστική Έγκυκλοπαίδεια Δικαίου Βιομηχανική και έργατική νομοθεσία. Άγωγή πολίτου Βιοτεχνική και Βιομηχανική Ιστορία,	Πολιτική Οικονομία Βιομηχανική Πολιτική Όργανωσις Γραφείων Έμπορευματολογία Έμπορευματολογική Μηχανολογία. Έγκυκλοπαίδεια του Δικαίου Δημοσιονομία (γενικόν μέρος) Φορολογική νομοθεσία Βιομηχανική και έργατική νομοθεσία. Άγωγή Πολίτου Κοινωνική Γεω.	Πολιτική Οικονομία Οικονομική Έπιχειρήσεων. Έμπορευματολογία Όργανωσις παραγωγής. Τελωνειακή νομοθεσία Δασμολογική νομοθεσία Λογιστική Φορολογική νομοθεσία

Την διδασχὴν τοῦ μαθήματος τῆς Βιομηχανικῆς Πολιτικῆς ἀνέλαβον οἱ κ. κ. Ἐπ. Χαρίλαος καὶ Ἀνδρέας Χατζηκυριάκος.

Ἐν ἀρχῇ ἐκάστου ἔτους τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Σχολῆς θέλει καθορίζει καὶ οὐραν διαλέξεων ἐκ μέρους διακεκριμένων παραγόντων τῆς οικονομικῆς ζωῆς τοῦ τόπου. Ὡς καὶ διδακτικὰς ἐπισκέψεις ἐργοστασίων.

Ὡραὶ διδασκαλίας: Μεταξὺ 7—9 τοῦ ἀπογεύματος.

Ἐνιαύσιοι ἐξετάσεις εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους.

Γίνονται δεκτοὶ πρὸς ἐγγραφήν ὑπάλληλοι ἐπιχειρήσεων καὶ ἄτομα ἐπιθυμοῦντα νὰ καταρτισθοῦν δι' ὑπηρεσίας ἐπιχειρήσεων.

Οἱ σπουδασταὶ τῆς Σχολῆς εἰς ἐκάστην ἐνιαυσίαν ἐγγραφήν ὑποχρεοῦνται νὰ καταβάλουν δροχ. 100 ὡς δικαίωμα ἐγγραφῆς, καὶ δραχ. 500 ὡς διδάκτρα δύναμις νὰ κατοβληθῶσιν εἰς εἴσοδοις.

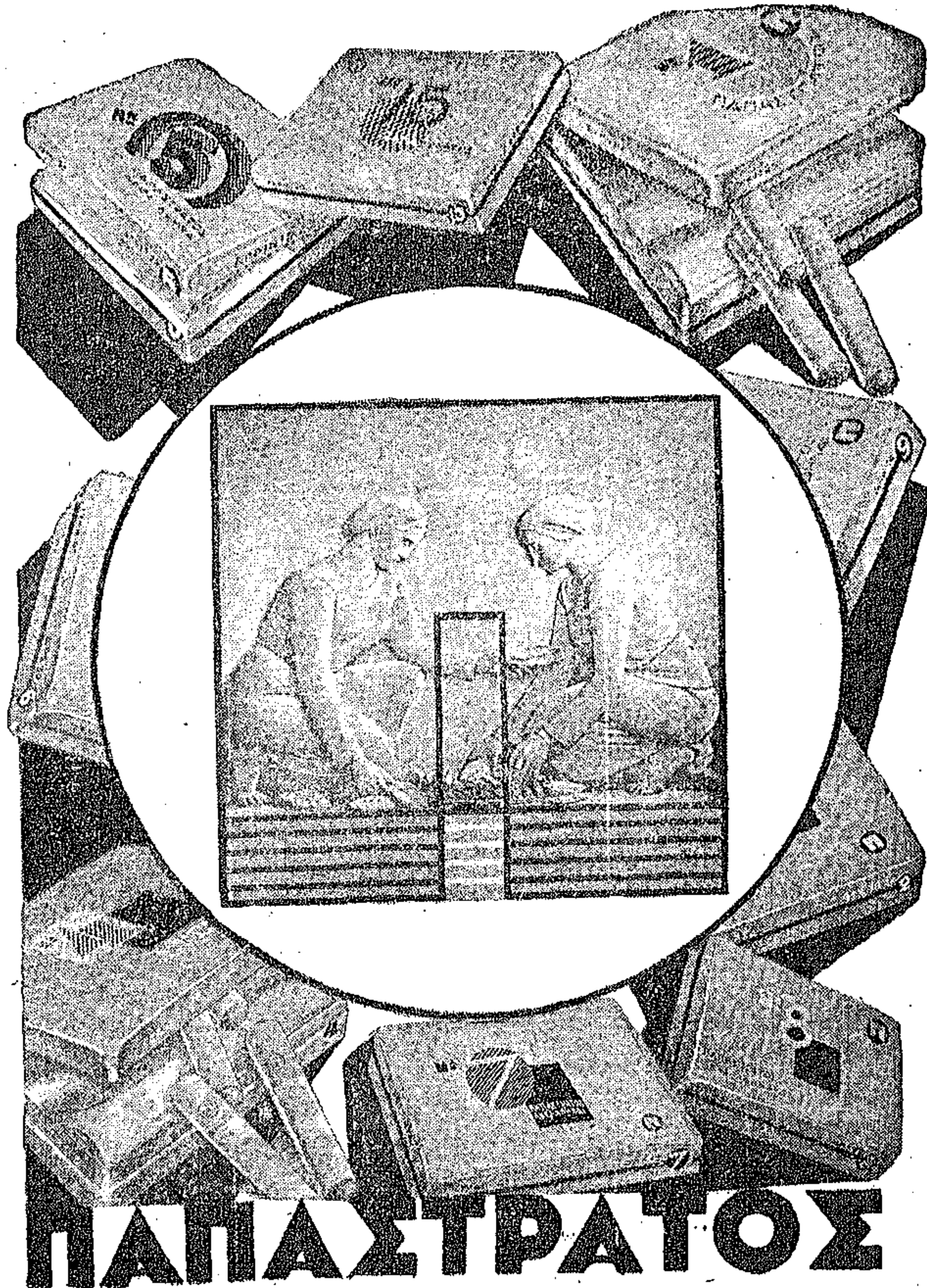
Ἐγγραφαὶ ἐνεργοῦνται καθ' ὅλα τὰ ἀπογεύματα ἀπὸ 4 μέχρι 8 ὡρῶν καὶ ἡμισείας, εἰς τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας 78 γραφεῖα τῆς Σχολῆς.

Α. Ε. ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ "ΕΛΑΪΣ",

ΝΕΟΝ ΦΑΛΗΡΟΝ — Τηλ. 44 - 361

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ:

- Α) ΕΔΩΔΙΜΑ : α) Ἐξευγενισμένα : Ἐλαιόλαδον, Βαμβακέλαιον, Καρυδέλαιον, Ζωϊκὸν λίπος β) Ὑδρογονωμένα : Ἐλαιόλαδα, Βαμβακέλαια, Καρυβίνη, Ἰχθυέλαια, γ) Τυποποιημένα : «Ἐλαιόλαδον ἄγνόν» Τύπος ἔλαιου πρὸς ἐξαγωγήν. «Φυεῖνη» Ἄγνόν φυτικὸν βούτυρον. «Φυτελίνη» ἀντικαθιστῶσα τὸ φρέσκον βούτυρον. «Στερεόλ» Μαγειρικὸν βούτυρον ἀποκλειστικῶς ἐξ ἐλαιολάδου. «Ἐλαΐς ΟἴΤΣ» Λευκὴ ἑλληνικὴ βρώμη συμπιεσμένη.
- Β) ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ : α) Λινέλαια : Ὁμά, βρασμένα, διπλοβρασμένα, ραφινάτα, διπλοραφινάτα, λευκά, Stand-oil β) Ὁξυγόταν. γ) Λιπαρὰ καὶ δεσθετικά ὀξέα.
- Γ) ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ : Λινάλιυρον, Βαμβακόπητα, Καρυδόπητα, Πιυρα, βρώμης κ.λ.π.

ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΗΜΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Πατησίων 30 α | Τηλεγρ. Δ)σις «ΟΣΤΕΔΕΡΚΟ»
 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ: 'Οδ. 'Ορφέως (Ροδφ) | ΤΗΛΕΦΩΝΑ: } 24.181 Γραφεία |
 } 563.313 'Εργοστάσιον

Προϊόντα

'Ενεργός αποχρωστικός άνθραξ δι' Οίνοποιϊαν, 'Αμυλοσάκχαρον, Ζακχαροποιϊαν, 'Ελαιουργϊαν, Πυρηνελαιουργϊαν, Σπορελαιουργϊαν κλπ.
 Κόλλαι, Σάπωνες, Λιπάσματα, Τροφαι ζώων.

ΜΕΤΑΕΟΨΦΑΝΤΟΥΡΓΕΙΟΝ
Η "ΧΡΥΣΑΛΙΣ,"
ΣΤΥΛ. Η. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Α. Ε.

Κεφάλαιον ολοσχερώς κατηνον Δρ. 50.000.000
 Κεφάλαια 'Αποθεματικά » 19.000.000
 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ: 'Εν 'Αθήναις (Ποδονίφτη) και εν Γουμνίτση (Μακεδονίας)
 ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΗ: Χονδρικής πωλήσεως Μητροπόλεως 48.
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ: Ταχυδρομ. Γραμματ. 68 Τηλεγρ. Μεταξοχαρυσιαίς 'Αθήνας
 ΤΗΛΕΦΩΝΑ 'Εργοστ. Ποδονίφτη αρ. 81-951-81-952 'Αποθήκη 20-248
ΕΙΔΗ ΤΙΝΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΑΣ
 Κρέπ Σίν-Φουλαρ—Ζωρζέτ—Κρεπόν—Μαροκαίν—Σατέν—
 Σεμιζιέ, Λατέν, Κλοκέ, 'Εμπριμέ.

Η ΕΡΓΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΝΑΟΥΣΗΣ
ΛΑΝΑΡΑ-ΚΥΡΤΣΗ ΣΙΑΣ Α. Ε.

Φέρει εις γνώσιν του κοινού, ότι ή ειδική επεξεργασία των υφασμάτων κατά το σύστημα ONDUN SHRUNK την όποιαν συνάδελφος επιχείρησις εξαγγέλλει ότι μέλλει αυτή πρώτον εν 'Ελλάδι να εφαρμογή επί των υφασμάτων της, εφαρμοζεται υφ' ήμών από του έτους 1928 και εις αυτήν όφειλεται ό λόγος ότι τα υφάσματα μας ούτε μαζεύουν ούτε τσαλακώνουν, αποκτήσαντα υτώ την άμέριστον και ανεπιφύλακτον έμπιστοσύνην και εκτίμησιν της πολυκλήθους ήμών πελατείας.

ΑΝ. ΕΛΛ. ΕΤ. ΧΗΜ. ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: Πλατεία Μητροπόλεως. Τηλέφωνον 80--145
 Εμπορική Δ)σις και 'Εργοστάσια: εν ΠΕΙΡΑΙΕΙ (ΔΡΑΠΕΤΣΟΝΑ)
 'Αριθμός Τηλεφώνου: 40-351

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΥΑΛΟΥΡΓΕΙΟΥ: 'Υαλοπίνακες: Κοινοί, Διαμαντέ, 'Αδιαφανείς (Μάτ) και Λείας 'Επιφανείας. 'Υάλινα είδη Οίκοδομών: Φωταγωγοί, Τούβλα, Πλακάκια, Κέρατοι.

ΕΘΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαια Μετοχικά και 'Αποθεματικά Δραχ. 1.205.000.000
 Καταθέσεις (τῆ 26 — 6 — 1940) » 10.680.000 000

Κεντρικόν Κατάστημα εν 'Αθήναις
 'Υποκαταστήματα και Πρακτορεία εις όλην την 'Ελλάδα

'Η 'Εθνική Τράπεζα της 'Ελλάδος εκτελεϊ πάσης φύσεως τραπεζικας έργασίας και υπό εξααιρετικώς συμφέροντας όρους. Δέχεται δέ καταθέσεις εις δραχμάς (εις πρώτην ζήτησιν, επί προθεσμία, διαρκείας και ταμειουτηρίου) με λείαν εύνοϊκά έπιτόκια.

Εϊδικά εύκολία και συμφέροντες όροι δια τα έμβάσματα και γενικώς τας μετά της 'Ελλάδος συναλλαγάς των εν τῆ άλλοδαπῆ 'Ελλήνων. 'Η 'Εθνική Τράπεζα διατηρεί πλήρες δίκτυον άνταποκριτών εις όλας τας χώρας του έξωτερικού, είναι δέ άνταποκριτής εν 'Ελλάδι των μεγαλητέρων ξένων τραπεζών.

ΑΝΩΝ. ΕΤ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

'Αριθμός Τηλεφώνου 25-404

Κεφάλαιον καταβεβλημένον Δραχ. 15.000.000
 'Αποθεματικά της 30)12)36 » 10.810.000

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ Οίνοποιϊας και Οίνοπνευματοποιϊας εν Καλάμαις.
 ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΑ 'Εν Καλάμαις—Λόγγα—Θούρια.
 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ Ζυμών 'Αλοποιϊις εκ Σταφίδος εν Καλάμαις
 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ Παραγωγής τρυγικών όξέων εν Πειραιϊ (όδός Θηβών)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ όδός Κυλοκοτριώνη 11

ΑΝΩΝ. ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡ. ΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ: ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ('Οδός Κοραή 1) — ΤΗΛΕΦ. 22 475

Μεταλλεία Νικελίου εν Λαρίμνη Λοκρίδος
 » Χρωμιούχου Σιδήρου εν Λαρίμνη και Λουτσίω (Λοκρίδος) Λευκαίθου εν Εύβοια

